ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

15. märts 2005 *

Kohtuasjas T-29/02,

Global Electronic Finance Management (GEF) SA, asukoht Brüssel (Belgia), esindajad: advokaadid E. Storme ja A. Gobien,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: R. Lyal ja C. Giolito, keda abistas advokaat J. Stuyck, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on ühelt poolt EÜ artikli 238 tähenduses mõistetud vahekohtuklausli alusel esitatud taotlus, et komisjonilt mõistetaks välja 40 693 eurot ning et komisjoni kohustataks väljastama kreeditarve 273 516 euro kohta, ning teisest küljest

* Kohtumenetluse keel: inglise.

komisjoni vastuhagi, milles komisjon taotleb, et hageja peab talle tagasi maksma 273 516 eurot viivisega 7% aastas alates 1. septembrist 2001,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president B. Vesterdorf ning kohtunikud M. Jaeger, P. Mengozzi, E. Martins Ribeiro ja F. Dehousse,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 30. märtsi 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidlusalune leping

1 Euroopa Ühendus, keda esindas komisjon (Euroopa Komisjon), sõlmis 21. augustil 1997 hagejaks oleva äriühinguga Global Electronic Finance Management SA (edaspidi „GEF"), keda esindas äriühingu peadirektor ja esindusisik Goldfinger,

lepingu nimetusega „Esprit Network of Excellence Working Group — 26069 — Financial Issues Working Group Support (FIWG)" (edaspidi „leping").

2 Leping on sõlmitud nõukogu 23. novembri 1994. aasta otsuse 94/802/EÜ, millega võetakse vastu infotehnoloogiate valdkonna teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse eriprogramm (1994–1998) (EÜT L 334, lk 24), alusel.

3 Otsuse 94/802 III lisas on sätestatud, et programm viiakse ellu kaudsete meetmete abil, misjuures ühendus annab omapoolset finantsabi teadusuuringute ja tehnoloogiaarendusega seotud tegevusele (TTA), sealhulgas kolmandate isikute või Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) instituutide poolt koos kolmandate isikutega läbiviidavale tutvustamistegevusele.

4 Nõukogu 21. novembri 1994. aasta otsuse 94/763/EÜ, mis käsitleb eeskirju ettevõtjate, teaduskeskuste ja ülikoolide osalemise kohta Euroopa Ühenduse teadusuuringutes, tehnoloogiaarenguga ja tutvustamistegevusega seotud tegevuses (EÜT L 306, lk 8), artiklis 6 on ette nähtud, et TTA-tegevuse väljavalitud ettepanekute suhtes sõlmitakse ühenduse ja vastavas tegevuses osalejate vahel lepingud, millega täpsustatakse eelkõige meetmega seotud haldus-, finants- ja tehnilise järelevalve raamistik.

5 Selle lepingu alusel pidi GEF kui elektroonilise rahanduse valdkonnas konsultatsiooniteenust pakkuv äriühing osutama Financial Issues Working Group'ile (finantsküsimustega tegelev töörühm, edaspidi „FIWG") abi ning juhtima selle erinevaid ülesandeid ja tegevusi. GEF-le määratud projekt oli lepingu artikli 1 lõike 1

kohaselt määratletud lepingu I lisas pealkirjaga „Technical Annex" (edaspidi „tehniline lisa"). Tehnilise lisa kohaselt kuulusid FIWG-i erinevate valdkondade esindajad ning selle eesmärk oli edendada innovaatiliste maksesüsteemide ja ülekandemehhanismide väljaarendamist ja rakendamist, et tagada elektroonilise kaubanduse ja elektrooniliste rahaliste ülekannete edukas kasv Euroopa Liidus.

6 Lepingu artikli 2 lõike 1 kohaselt oli projekti kestvuseks määratud 24 kuud alates projekti alguskuupäevast, 4. juulist 1997. Lepingu finantssätted paiknevad selle artiklites 3–5 ning lepingu II lisa „General Conditions" (edaspidi „üldsätted") artiklites 12–17.

7 Hagile lisatud versioonis on tehnilise lisa punktis 7 (lk 14 ja 15) toodud viis tabelit, millest neli kannavad järgmisi pealkirju: „Table 1. Human Resources Requirements per Task (in man/days)", „Table 2. Cost estimates per Task (in ECU)", „Table 3. Unit Costs Assumptions (in ECU)" ja „Table 4. Total cost estimates per Task (in ECU)", ning viies tabel puudutab kulude jagunemist vastavalt ressursiliikidele. Tabelites on esitatud erinevad kuluhinnangud ja ressursid, mis on vajalikud projekti elluviimiseks.

8 GEF-i poolt Esimese Astme Kohtule antud vastuste III lisas esitatud versioonis on tehnilise lisa punktis 3.7 toodud neli tabelit pealkirjadega „Table 1. Human Resources Requirements per Task (in man/days)", „Table 2. Cost estimates per Task (in ECU)", „Table 4. Total cost estimates per Task (in ECU)" ja „Table 5. Cost estimates per resource category (in ECU)". Need kaks tehnilist lisa erinevad selle poolest, et teine neist sisaldab uusi lehekülgi (lk 1, 3–16 ja 25), pealkirjad on nummerdatud teisiti ning punkti 3.7 on lisatud tabel 5, välja on jäetud tabel 3 ning tabelites 2 ja 4 toodud arvandmed on erinevad.

9 Lepingu artikli 3 lõige 2 näeb ette, et komisjon hüvitab 100% projekti lubatud kuludest kuni 440 000 eküü ulatuses. Lepingu artikli 3 lõike 1 kohaselt on see summa projekti hinnanguline kogumaksumus.

10 Lepingu artikli 4 kohaselt:

„Komisjon teeb projektile mõeldud väljamaksed eküüdes järgneva skeemi kohaselt:

— 165 000 eküü (ükssada kuuskümmend viis tuhat eküüd) suurune ettemakse kahe kuu jooksul pärast seda, kui lepingule viimasena allakirjutanud pool on oma allkirja andnud;

— osalised maksed, mis tehakse kahe kuu jooksul pärast töid käsitlevate erinevate perioodiliste eduaruannete ja vastavate kuluaruannete heakskiitmist. Ettemaks ja osalised maksed kokku ei või ületada projekti jaoks mõeldud komisjoni maksimaalsest toetusest 396 000 eküüd;

— kogutoetuse ülejäänud osa (44 000 eküü suurune makse (nelikümmend neli tuhat eküüd)) kahe kuu jooksul pärast [tehnilises] lisas osutatud viimase aruande, akti või muu projektiga seonduva dokumendi ning viimase perioodi kuluaruande heakskiitmist, nagu märgitud artikli 5 lõikes 2."

11 Lepingu artikkel 5 näeb ette, et lepingu sõlminud isik peab esitama kolm allkirjastatud kuluaruannet iga kuue kuu järel alates projekti alguskuupäevast ning et viimase perioodi kuluaruanne tuleb esitada hiljemalt kolm kuud pärast viimase aruande, akti või muu projektiga seonduva dokumendi heakskiitmist, ning pärast seda kulusid enam ei hüvitata.

12 Lepingu artikli 6 teine lõik näeb ette, et perioodilised eduaruanded tuleb esitada iga kuue kuu järel alates projekti alguskuupäevast.

13 Üldtingimuste artikkel 9 näeb muu hulgas ette viisi, kuidas lepingu sõlminud isik peab perioodilised eduaruanded ja lõpparuande esitama.

14 Üldtingimuste artikli 12 lõike 1 kohaselt on „lubatud kulud need tegelikud kulud, mis on määratletud [nende tingimuste] artiklis 13 ja mis on vajalikud projekti elluviimiseks ja mida saab tõendada ning mis on tekkinud lepingu artikli 2 lõikes 1 toodud ajavahemiku jooksul [...]".

15 Üldtingimuste artikli 12 lõike 2 kohaselt on „[t]ööde hinnangulised kulud liikide kaupa indikatiivsed. Liikmed võivad ühe liigi jaoks hinnanguliselt ettenähtud eelarvelisi vahendeid kasutada teist liiki tööde jaoks eeldusel, et projekti lõpptulemus jääb põhimõtteliste muudatusteta".

16 Üldtingimuste artikkel 13 sisaldab erisätteid, mis käsitlevad järgmist: „personalikulud" (artikli 13 lõige 1), „koostöövõrgu kulud" (artikli 13 lõige 2), „muud kulud"

(artikli 13 lõige 3), „olulised erikulud" (artikli 13 lõige 4) ja „üldkulud" (artikli 13 lõige 5).

17 Üldtingimuste artikli 13 lõike 1 teise lõigu kohaselt:

„Töötajate märgitud töötunnid peavad olema registreeritud ja neid peab saama tõendada. Selle nõude täitmiseks piisab, kui määratud projektijuht või lepingu sõlminud ettevõtte nõuetekohaselt volitatud juhtivtöötaja kinnitab tööajatabeli vähemalt kord kuus."

18 Üldtingimuste artikli 13 lõige 3 sätestab muu hulgas:

„Muid alljärgnevaid kulusid, mis lepingu sõlminud isikul tekkisid, võib maha arvata eeldusel, et need on seotud projekti elluviimisega:

— kulud, mis on seotud väljastpoolt tellitud tehniliste teenuste ja vahenditega (tingimusel, et komisjon on sellele eelnevalt nõusoleku andnud);

— [...]

— trükised, sealhulgas uudisteleht, milles tutvustatakse projekti raames tehtavat tööd."

19 Üldtingimuste artikli 13 lõike 4 kohaselt võib „[l]epingu sõlminud isik maha arvata tekkinud olulisi erikulusid tingimusel, et komisjon on selleks eelnevalt kirjaliku nõusoleku andnud (loetakse, et nõusolek on saadud, kui lepingu [tehnilises] lisas on ette nähtud vastav kululiik või kui komisjon ei ole kahe kuu jooksul kirjaliku taotluse saamisest esitanud ühtki vastuväidet)".

20 Üldsätete artikli 13 lõige 5 näeb ette:

„Artiklis 13.1 määratletud lubatud personalikuludest võib maksimaalselt kuni 20% ulatuses maha arvata projekti raames tehtud tööga seonduvaid üldkulusid, sh kulusid, mis puudutavad kutsevälist haldus- ja sekretariaadipersonali, telefoni, kütet, valgustust, elektrit, postiteenuseid, elektronposti, kantseleitarbeid, jne. Üldkuludena ei või maha arvata kulusid, mis on artiklite 13.1–13.4 alusel otse hüvitatavad [...], samuti kolmandatelt isikutelt tagasisaadud kulusid."

21 Üldsätete artikli 15 lõikes 1 on täpsustatud:

„Lepingu sõlminud isik koostab regulaarselt ja kooskõlas selle riigi raamatupidamistavadega, kus ta on asutatud, nõuetekohaseid raamatupidamisaruandeid ja dokumente, millega tõendada ja põhjendada kulusid ning töötatud tunde. Nimetatud dokumendid peavad olema auditeerimiseks kättesaadavad."

22 Üldtingimuste artikli 16 lõiked 2 ja 3 on sõnastatud järgmiselt:

„16.2 Arvestades käesoleva lisa [Audit] artiklit 17, käsitletakse kõiki makseid ettemaksetena kuni projektiga seonduvate asjakohaste dokumentide heakskiitmiseni või selle nõude puudumisel kuni lõpparuande kinnitamiseni.

16.3 Kui projekti raames tehtud väljamaksete kogusumma on väiksem kui projekti jaoks tehtud maksed, maksavad lepingu sõlminud isikud selle vahe eküüdes viivitamatult komisjonile tagasi."

23 Üldsätete artikli 17 lõige 1 sätestab, et „[k]omisjon või tema poolt volitatud isikud võivad auditeerimisi läbi viia kahe aasta jooksul pärast viimast komisjoni poolt tehtava väljamakse kuupäeva või lepingu lõppemist [...]".

24 Lepingu artikli 10 kohaselt kehtib lepingu suhtes Belgia õigus ning üldtingimuste artikli 7 kohaselt kuulub sellega seonduvate vaidluste lahendamine Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu ainupädevusse ning apellatsioonkaebuse esitamise korral Euroopa Ühenduste Kohtu pädevusse.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

25 12. septembril 1997 tegi komisjon lepingu artikli 4 kohaselt GEF-le 165 000 eküü suuruse ettemakse.

26 GEF esitas seejärel komisjonile neli perioodilist eduaruannet ja neli kuluaruannet, mis vastasid neljale perioodile ajavahemikus 4. juulist 1997, mis on projekti alguskuupäev, kuni 3. juulini 1999, mis on projekti lõppkuupäev.

27 Enne neljanda perioodi, st ajavahemiku 4. jaanuar 1999 — 3. juuli 1999 (edaspidi „neljas periood") kohta käiva neljanda kuluaruande esitamist viis komisjon kolme eelneva, st 4. juuli 1997. aasta ja 3. jaanuari 1999. aasta vahele jääva perioodi suhtes 18. ja 21. juunil 1999 läbi finantsauditi.

A — *Esimene kuluaruanne, mis esitati ajavahemiku 4. juuli 1997 kuni 3. jaanuar 1998 kohta*

28 3. märtsil 1998 saatis GEF komisjonile oma esimese kuluaruande 4. juulist 1997 kuni 3. jaanuarini 1998 kestnud lepinguperioodi kohta (edaspidi „esimene periood"), mis kajastas 111 193 eküü suurust kogusummat, millest 25 249 eküüd olid üldkulud.

29 19. märtsi 1998. aasta kirjaga „Payment request submission for period 4-Jul-97 to 3-Jan-98" (edaspidi „esimese perioodi kulude aktsepteerimise kiri") otsustas komisjon teha GEF-i aruandes näidatud kulude osas osalise väljamakse summas 101 432 eküüd, keeldudes kooskõlas üldsätete artikli 13 lõikega 5 hüvitamast seda osa üldkuludest, mis ületas 20% lubatud personalikuludest. Seega maksis ta selle jaotise osas GEF-le nõutud 25 249 eküü asemel välja 15 488 eküüd.

30 Komisjon märkis selles kirjas, et „[a]ruandes näidatud kulud (õigupoolest meie poolt muudetuna) kontrolliti ja leiti, et need on perioodilise eduaruande ja lepinguga kooskõlas (vt II lisa D osa), arvestades palgamäärade kontrollimist, ümberarvestamise või auditeerimise järgset kohandamist ja kinnitamist".

B — *Teine kuluaruanne, mis esitati ajavahemiku 4. jaanuar 1998 kuni 3. juuli 1998 kohta*

31 6. oktoobril 1998 esitas GEF teise kuluaruande 4. jaanuarist 1998 kuni 3. juulini 1998 kestnud lepinguperioodi kohta (edaspidi „teine periood"). GEF-i selle perioodi osas deklareeritud kulude summa ulatus 107 017 eküüni, millest 3818 eküüd vastasid jaotisele „muud kulud".

32 14. detsembri 1998. aasta kirjaga „Payment request submission for period 4-Jan-98 to 3-Jul-98" (edaspidi „teise perioodi kulude aktsepteerimise kiri") otsustas komisjon teha GEF-i deklareeritud kulude osas osalise väljamakse summas 103 228 eküüd, keeldudes hüvitamast 3818 eküü suurust summat, mis vastas jaotusele „muud kulud", põhjendusega, et need kulud olid juba arvestatud „üldkulude" hulka. Selles kirjas oli toodud sama, eespool punktis 30 märgitud lõik.

C — *Kolmas kuluaruanne, mis esitati ajavahemiku 4. juuli 1998 kuni 3. jaanuar 1999 kohta*

33 3. juunil 1999 esitas GEF komisjonile kolmanda kuluaruande 4. juulist 1998 kuni 3. jaanuarini 1999 kestnud lepinguperioodi kohta (edaspidi „kolmas periood"), mis

kajastas 104 098 euro suurust summat — kulude summa on konverteeritud eurodesse, kuna nõukogu 17. juuni 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1103/97 teatavate euro kasutuselevõtuga seotud sätete kohta (EÜT L 162, lk 1) näeb ette, et alates 1. jaanuarist 1999 asendatakse eküü euroga kursiga üks ühele.

34 27. juuli 1999. aasta kirjaga „Payment request submission for period 4-Jul-98 to 3-Jan-99" (edaspidi „kolmanda perioodi kulude aktsepteerimise kiri") nõustus komisjon GEF-i aruandes näidatud kuludega 96 214 euro ulatuses, kuid keeldus hüvitamast 7884 euro suurust summat, mis hõlmas tervikuna jaotises „muud kulud" ettenähtud summa, põhjendusega, et need kulud olid juba arvestatud „üldkulude" hulka.

35 Sama kirjaga otsustas komisjon selleks, et pidada kinni lepingu artiklis 4 ette nähtud 396 000 euro suurusest maksimaaltoetusest — GEF oli saanud 165 000 euro suuruse ettemakse + 101 432 eurot esimese perioodi kohta + 103 228 eurot teise perioodi kohta = 369 660 eurot —, maksta välja osaline summa, mis on väiksem kui need kulud, millega ta oli nõustunud, nimelt 26 340 eurot 96 214 euro asemel (396 000 eurot — 369 660 eurot = 26 340 eurot). Muu hulgas oli selles kirjas ära toodud sama, eespool punktis 30 märgitud lõik.

D — *Finantsaudit*

36 18. ja 21. juunil 1999 viis komisjon kolme esimese lepinguperioodi suhtes läbi finantsauditi.

37 9. juuli 1999. aasta kirjas nõudis komisjon GEF-lt täiendava teabe esitamist projektijuhile, st Goldfingerile makstud töötasu kohta. 30. juuli 1999. aasta kirjas saatis GEF komisjonile dokumendid ja selgitused, mis puudutasid Goldfingeri töötasu ning teatavaid maksualaseid ja sotsiaalkaitset puudutavaid aspekte.

38 12. oktoobri 1999. aasta kirjaga saatis komisjon GEF-le 21. septembril 1999 dateeritud projekti tehnilise hindamise lõpparuande.

39 21. detsembri 1999. aasta kirjaga saatis komisjon GEF-le finantsauditi aruande projekti. Selles aruande projektis jõudis komisjon järeldusele, et GEF oli taotlenud kokku 228 713 eurot ettenähtust rohkem, mis moodustab 245% aktsepteeritavate kulude kogusummast, milleks on 93 334 eurot.

40 31. jaanuari 2000. aasta faksiga edastatud teates teavitas GEF komisjoni, et ta ei nõustu auditi aruande projekti sisuga ning esitas vastuväited, lisades oma maksunõuniku ja akrediteeritud audiitori J. Pirenne'i analüüsi (edaspidi „J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kiri").

41 20. märtsi 2000. aasta kirjaga lükkas komisjon GEF-i vastuväited tagasi ning tegi ettepaneku tehnilise erihindamise läbiviimiseks (edaspidi „teine tehniline hindamine"), et määrata täpselt kindlaks tundide arv, mis võis põhjendatult kuluda iga ülesande täitmiseks vastavalt lepingu tehnilisele lisale. Teine tehniline hindamine

toimus 24. mail 2000. Selle hindamise aruande koopia saadeti GEF-le 27. oktoobril 2000 vastusena tema 18. oktoobri 2000. aasta taotlusele.

42 18. juuli 2000. aasta kirjaga saatis komisjon GEF-le 28. juunil 2000 dateeritud auditi lõpparuande. Selles aruandes järeldas komisjon, et perioodi kohta, mille osas audit läbi viidi, st 4. juuli 1997 kuni 4. jaanuar 1999, oli GEF taotlenud 253 823 euro võrra ettenähtust suuremat summat, mis moodustas aktsepteeritavate kulude kogusummast, st 68 224 eurost, 372%.

43 Audiitorite 28. juuni 2000. aasta auditi lõpparuandes esitatud järeldus tugines eelkõige järgmistele tähelepanekutele:

„[GEF] ei ole pidanud töötajate tööajaarvestust. Selline praktika on vastuolus lepingu [üldsätete] artikliga 13.1.2.

Goldfinger on tunnistanud, et GEF ei pidanud mitte mingit tööajaarvestust. Auditi ajal arvutas Goldfinger töötunnid hinnanguliselt välja kontorikalendri ja töölepingute alusel. Leidsime, et see kontorikalender ei sisaldanud mitte mingit teavet töötundide registreerimise kohta. Järelikult me ei saanud aktsepteerida EÜ projektis maha arvatud töötundide arvu. Lisaks olid Goldfingeri koostatud tööaja arvestuslehed ebakorrektsed järgmistel põhjustel: projekti alguskuupäev oli 4.7.1997, mitte 1.7.1997 ning 202 tundi, mis olid märgitud infospetsialisti tööajana juulis 1997 ja oktoobris 1997, olid ebakorrektsed, kuna see isik asus GEF-s tööle alles 3. novembril 1997.

Käibe ja personalikulude suhte analüüs bilansiaruannetes, võrrelduna kuluaruannetes taotletuga, näitab järgmist (summad Belgia frankides):

	1996/1997	1997/1998
Goldfingeri töötasu	2 791 211	4 119 153
Töötajate palk	2 711 775	4 599 788
Kõik personalikulud kokku bilansiaruannetes	5 502 986	8 718 941
EÜ projekti raames taotletud personalikulud (kaks esimest perioodi)	0	6 428 877
Mitte-EÜ projektide personalikulud	*5 502 986*	*2 290 064*
Bilansiaruannetes näidatud käive	13 208 003	15 556 779
Mahaarvamine: EÜ projekt (kliendi raamatupidamisarvestuse alusel)	6 656 100	9 397 877
Mitte-EÜ projektide käive	*6 551 903*	*6 158 902*

Ilmneb, et majandusaastal 1996/1997 tekitati 5,5 miljoni frangi suuruste personalikuludega 6,5 miljoni frangi suurune käive (suhe 1,9). Majandusaastal 1997/1998 oli käive peaaegu sama suur (6,2 miljonit franki), kuid personalikulud olid 2,3 miljonit franki (suhe 2,69). See näitab, et personalikulud, mille hüvitamist komisjonilt taotletakse, on oluliselt suuremad.

Projekti jaoks tehnilise lisa punktis 3.7 ettenähtud inimtööpäevade arv on 447 või 3576 töötundi. Sellest tuleneb, et see teeb keskmiselt 894 tundi poolaasta kohta.

Leidsime, et kahe esimese poolaasta kohta esitatud töötundide koguarv oli vastavalt 2827 ja 2878 tundi, mis moodustab enam kui 300% ettenähtust.

Tööaja arvestuslehtede puudumise tõttu ei saanud me anda hinnangut töötundide arvu kohta, mis oleks EÜ projektist tulnud maha arvata. Auditeerimisaruande projektis tugineti aktsepteeritud töötundide arvu kindlaksmääramisel ettenähtud töötundide arvule, kuna ka 21. septembri 1999. aasta tehnilise hindamise lõpparuanne ei sisaldanud infot töötundide arvu kohta [...]

Seega otsustati ja lepiti GEF-ga kokku, et on vaja läbi viia uus tehniline hindamine, et määrata kindlaks täpne töötundide arv, mille võiks põhjendatult maha arvata iga täideviidud ülesande osas vastavalt lepingu tehnilisele lisale.

Teine tehniline hindamine toimus 24. mail 2000. Selle tulemusena leiti, et kogu lepingu kestvuse puhul, st ajavahemiku 4.7.1997 kuni 4.7.1999, on aktsepteeritav 303 inimtööpäeva või 2420 töötundi.

Kõnealuse teise tehnilise hindamise tulemuse alusel arvutasime välja personalikulud, mida võib aktsepteerida auditeeritava ajavahemiku puhul, st 4.7.1997 kuni 4.1.1999. Arvutuste aluseks võeti teise tehnilise hindamise tulemusena saadud lepinguperioodi töötundide koguarv (2420 tundi), mis jagati neljaga, et saada inimtöötundide arv poolaasta kohta (605 tundi).

Olgugi et me tunnistame, et aktsepteeritavate inimtöötundide koguarv poolaastate kaupa jagatuna ei pruugi vastata igal poolaastal tegelikult tehtud töötundidele, leiame siiski, et see meetod on mõistlik. Pealegi selgus auditi tulemusena, et töötajatele töötundide alusel makstav tasu poolaastate võrdluses oluliselt ei muutu.

[...]"

44 14. novembri 2000. aasta kirjaga edastas GEF komisjonile koopia Goldfingeri koostatud tööaja arvestuslehtedest, samuti dokumendid, millega ta soovis tõendada, et vastupidiselt audiitorite esitatud järeldustele auditi lõpparuandes GEF siiski pidas töötajate tööajaarvestust.

45 22. novembri 2000. aasta kirjaga kinnitas komisjon, et ta on nimetatud dokumendid kätte saanud, ning teatas GEF-le, et saadab auditit puudutava toimiku De Graef'ile, kellele tuleb ka saata kõik edaspidised kirjad.

46 14. detsembri 2000. aasta kirjaga nr 502667, mis puudutas kolmandat perioodi, saatis komisjon GEF-le lepingu kolme esimese perioodi kohta aktsepteeritud kulude versiooni, mida oli auditi lõpparuande alusel täiendatud ja parandatud; samuti konsolideeritud kuluaruande, mille puhul oli arvesse võetud kõnealuse auditi tulemusi ning millest järeldus, et komisjon oli nende perioodide suhtes maksnud GEF-le 208 602 eurot ettenähtust rohkem.

47 De Graef'ile adresseeritud 21. detsembri 2000. aasta kirjas nõudis GEF koosoleku kokkukutsumist, algatamaks komisjoniga arutelu teise tehnilise hindamise aruande sisu ja auditi lõpparuande kohta.

E — *Neljas kuluaruanne, mis esitati ajavahemiku 4. jaanuar 1999 kuni 3. juuli 1999 kohta*

48 2. detsembril 1999 esitas GEF komisjonile neljanda perioodi kohta neljanda kuluaruande summas 148 148,01 eurot.

49 3. juuli 2000. aasta kirjaga nõudis komisjon GEF-lt täiendava teabe esitamist „koostöövõrgu kulude" ja „muude kulude" jaotiste kohta ning esitas märkused kulude kohta, mida lepingu tingimuste kohaselt ei hüvitata.

50 31. juuli 2000. aasta kirjaga esitas GEF komisjonile tema märkusi arvestades neljanda kuluaruande muudetud versiooni, mis kajastas summat 135 819,48 eurot ning „koostöövõrgu kulude" ja „muude kulude" jaotisi puudutavad dokumendid.

51 14. detsembri 2000. aasta kirjaga nr 502668 pealkirjaga „Payment request submission for period 4-Jan-99 to 3-Jul-99" (edaspidi „neljanda perioodi kulude aktsepteerimise kiri") nõustus komisjon GEF-i deklareeritud kuludega 30 212 euro ulatuses. Need GEF-i taotletud kulud, mida komisjon keeldus hüvitamast, moodustasid ühe osa „personalikulude" jaotise kuludest summas 83 805 eurot, osa „koostöövõrgu kuludest" summas 3404 eurot, osa „muudest kuludest" summas 1608 eurot ja osa „üldkuludest" summas 16 790 eurot. Komisjon märkis, et vastav osa „personalikuludest" ja „üldkuludest" jäeti hüvitamata seetõttu, et vastavalt auditi tulemustele oli ta piiranud töötundide arvu 650-ga ning oli kasutanud auditi tulemusena saadud tariife. „Koostöövõrgu kulude" ja „muude kulude" jaotiste osas

väitis komisjon, et üht osa neist kuludest ei hüvitatud seetõttu, et nende kohta ei olnud esitatud arvet. Komisjon lisas, et selles etapis ei saanud enam kulusid hüvitada, kuna lepingus kindlaksmääratud väljamaksete lagi oli saavutatud. Muu hulgas oli selles kirjas ära toodud sama, eespool punktis 30 märgitud lõik.

52 Sellesama 14. detsembri 2000. aasta kirjaga nr 502668 saatis komisjon GEF-le konsolideeritud kuluaruande kogu lepinguga hõlmatud ajavahemiku kohta (4. juulist 1997 kuni 3. juulini 1999).

F — *Komisjoni esitatud tagasimaksetaotlus: 11. juuli 2001. aasta deebetarve*

53 24. jaanuari 2001. aasta kirjaga saatis komisjon GEF-le kogu lepinguperioodi hõlmava lõpliku konsolideeritud kuluaruande, mis oli identne tema eespool nimetatud 14. detsembri 2000. aasta kirjale nr 502668 lisatuga. Selles dokumendis leiab komisjon, et GEF-le on makstud ülemäära 273 516 eurot, mis vastab komisjoni poolt GEF-le hüvitatud kulude kogusummale, st 396 000 eurole, millest on lahutatud komisjoni poolt aktsepteeritud kulud, st 122 484 eurot.

54 2. veebruari 2001. aasta kirjaga teatas komisjon GEF-i nõustajale esiteks seda, et Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) on algatanud FIWG-i puudutava uurimise, ning teiseks seda, et GEF-i osalusel kutsutakse kokku koosolek, et analüüsida ja arutada infoühiskonna peadirektoraadi (INFSO) koostatud auditi lõpparuannetest tulenevaid küsimusi, samuti eespool punktis 47 osutatud GEF-i 21. detsembri 2000. aasta kirjas tõstatatud probleeme niivõrd, kuivõrd need seonduvad komisjoni läbiviidava uurimisega.

55 Vastuseks komisjoni eespool viidatud 24. jaanuari 2001 ja 2. veebruari 2001. aasta kirjale teatas GEF komisjonile kahe 21. veebruari 2001. aasta kirjaga, mis olid saadetud vastavalt Lefebvre'ile infoühiskonna peadirektoraadist ja Brünerile OLAF-ist, et ta ei nõustu lõpliku konsolideeritud kuluaruandega osas, milles see tugines auditiaruannete tulemustele, mis olid juba varem vaidlustatud. Samuti kordas GEF oma 21. detsembri 2000. aasta kirjas esitatud taotlust sellise koosoleku kokkukutsumiseks, millest võtaksid osa ka komisjoni esindajad.

56 12. märtsi 2001. aasta kirjaga teatas komisjon GEF-le, et ta on auditiaruande tulemusi arvesse võtnud, nii et kõigi edasiste taotlustega tuleb pöörduda otse audititalitusse.

57 19. märtsi 2001. aasta kirjas kinnitas GEF De Graef'ile, et viimati nimetatu informeeriks kindlasti audititalitust kõnealuse lepinguga seotud arutelust.

58 11. juulil 2001 saatis komisjon GEF-le deebetarve, millega nõudis 273 516 euro tagasimaksmist.

59 25. juuli 2001. aasta kirjaga, mis oli adresseeritud Lefebvre'ile, vaidlustas GEF ametlikult komisjoni deebetarve, kuna ta ei olnud komisjoniga projekti lõpliku auditiaruandega seonduvates küsimustes lõplikule kokkuleppele jõudnud. Lisaks taotles GEF tagasimaksmise menetluse peatamist kuni komisjoni volitatud esindajatega peetavate arutelude lõppemiseni.

60 De Graef'ile saadetud 26. juuli 2001. aasta kirjas kinnitas GEF-i nõustaja oma kliendi seisukohta ning kordas, et GEF ei nõustu auditiaruannete tulemusega, mida ta oli väljendanud ka oma varasemas kirjavahetuses (täpsemalt 14. novembril 2000 ja

21. detsembril 2000 komisjonile saadetud kirjas), ning rõhutas, et vastupidiselt sellele, mida komisjon oli kinnitanud oma 2. veebruari 2001. aasta kirjas, ei ole GEF saanud kutset osaleda tema enda tõstatatud probleemsete küsimuste arutelul.

61 9. augusti 2001. aasta kirjas teatas GEF-i nõustaja komisjonile, et kuna komisjon ei ole pidanud kinni antud ametlikust lubadusest kutsuda kokku koosolek, et leida projekti raamatupidamisaruannetega seoses vastastikku rahuldav lahendus, kavatseb tema klient esitada lepingus ettenähtud vahekohtuklausli alusel hagi Esimese Astme Kohtule.

Menetlus

62 13. veebruaril 2002 saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse GEF-i hagiavaldus.

63 13. mail 2002 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud vastuses esitas komisjon vastuhagi.

64 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 64 lõike 3 punktides a ja d sätestatud menetluse korraldamise meetmete raames ning arvestades ettekandja-kohtuniku aruannet, otsustas Esimese Astme Kohus (esimene koda) 11. novembri 2003. aasta kabinetiistungil esitada pooltele teatud kirjalikud küsimused ning nõuda teatud dokumentide esitamist. Pooled vastasid küsimustele ja esitasid nõutud dokumendid ettenähtud tähtaja jooksul.

65 Esimene koda otsustas kodukorra artikli 14 lõigete 1 ja 3 ning artikli 51 lõike 1 alusel teha täiskogule ettepaneku anda käesolev asi lahendamiseks viiest kohtunikust koosnevale kohtukojale.

66 4. detsembri 2003. aasta kirjaga tehti vastavalt kodukorra artikli 51 lõikele 1 pooltele ettepanek esitada kohtuasja edasisaatmise kohta omapoolsed märkused kuni 9. detsembrini 2003.

67 Oma 8. ja 9. detsembri 2003. aasta kirjaga teatasid vastavalt komisjon ja GEF Esimese Astme Kohtule, et nad ei soovi kohtuasja laiendatud esimesele kojale arutamiseks saatmise kohta märkusi esitada.

68 Täiskogu 10. detsembri 2003. aasta otsusega esimese koja ettepaneku kohta saadeti käesolev asi arutamiseks esimesele kojale laiendatud koosseisus.

69 Esimese Astme Kohus kuulas poolte kohtukõned ja vastused ära 30.märtsi 2004. aasta kohtuistungil.

Poolte nõuded

70 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— lugeda hagi vastuvõetavaks ja põhjendatuks;

— kohustada komisjoni maksma talle 40 693 eurot;

— tunnistada, et taotlus, millega komisjon nõuab 273 516 euro tagasimaksmist, ei ole põhjendatud, ning sellest tulenevalt kohustada komisjoni väljastama kreeditarve summale 273 516 eurot;

— jätta komisjoni vastuhagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

71 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— kohustada hagejat maksma talle 273 516 eurot viivisega 7% aastas alates 1. septembrist 2001;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Esimese Astme Kohtu pädevus

72 Kodukorra artikli 113 kohaselt võib Esimese Astme Kohus omal algatusel uurida, kas esineb asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid. Kuna Esimese Astme Kohtu pädevuse küsimus on asja läbivaatamist takistav asjaolu, võib ta seda omal algatusel uurida (Esimese Astme Kohtu 17. juuni 1998. aasta otsus kohtuasjas T-174/95: Svenska Journalistikförbundet *v.* nõukogu, EKL 1998, lk II-2289, punktid 79 ja 80).

73 Sellega seoses tuleb rõhutada, et EÜ artikli 238 ja nõukogu 24. oktoobri 1988. aasta otsuse 88/591/ESTÜ, EMÜ, Euratom Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu asutamise kohta (EÜT 1988, L 319, lk 1), mida on muudetud nõukogu 8. juuni 1993. aasta otsusega 93/350/ESTÜ, EMÜ, Euratom (EÜT 1993, L 144, lk 21), artikli 3 lõike 1 punkti c kohaselt kuulus käesolevas asjas hagi esitamise kuupäeval Esimese Astme Kohtu pädevusse vahekohtuklausli alusel esitatud hagi korral ühtlasi ka kohustus tegeleda sama vaidluse raames institutsiooni poolt esitatud vastuhagiga, mis tuleneb samast lepingulisest suhtest või põhihagi aluseks olevast olukorrast või millel on otsene seos sellest tulenevate kohustustega (vt selle kohta Euroopa Kohtu 18. detsembri 1986. aasta otsus kohtuasjas 426/85: komisjon *v.* Zoubek, EKL 1986, lk 4057, punkt 11, ja 10. aprilli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-167/99: parlament *v.* SERS ja Ville de Strasbourg, EKL 2003, lk I-3269, punktid 95–104; Euroopa Kohtu 21. novembri 2003. aasta määrus kohtuasjas C-280/03: komisjon *v.* Lior jt, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punktid 8 ja 9, ning Esimese Astme Kohtu 16. mai 2001. aasta määrus kohtuasjas T-68/99: Toditec *v.* komisjon, EKL 2001, lk II-1443).

74 Siit tuleneb, et komisjoni vastuhagi kuulub Esimese Astme Kohtu pädevusse.

Põhiküsimus

A — *Hageja taotlus, et komisjonilt mõistetaks välja esiteks 40 693 euro suurune summa ning teiseks kohustataks teda väljastama kreeditarve 273 516 euro kohta*

75 GEF väidab, et lepingu tingimuste kohaselt on tal õigus 436 693 euro suurusele tagasimaksele, mis vastab summale, millega komisjon nõustus kolmes esimeses kuluaruandes, nimelt 101 432 eurot esimese, 103 228 eurot teise ja 96 214 eurot kolmanda perioodi kohta, samuti neljandas kuluaruandes näidatud 135 819 euro suurune summa. GEF täpsustab, et kuna komisjon on talle 396 000 eurot juba maksnud, piirdub tema nõue 40 693 euroga (436 693 eurot — 396 000 eurot).

76 GEF esitab oma nõude toetuseks sisuliselt neli väidet, mis tuginevad esiteks komisjonipoolsele lepingu rikkumisele, teiseks õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele, kolmandaks kaitseõiguse austamise põhimõtte rikkumisele ja neljandaks lepinguliste kohustuste heauskse täitmise põhimõtte ja hea halduse põhimõtte rikkumisele. Selles suhtes tuleb nentida, et viimati nimetatud väidet, mis on esitatud lähtudes sellest, et väidetavalt on komisjon rikkunud lepinguliste kohustuste heauskse täitmise kohustust ja hea halduse põhimõtet, tuleb analüüsida teises järjekorras.

1. *Esimene väide, mis tugineb lepingu rikkumisele*

a) Poolte argumendid

77 GEF väidab kõigepealt seda, et tema taotlus talle lepingu täitmisel tekkinud kulutuste katteks 40 693 euro maksmiseks tugineb esiteks asjaolule, et komisjon on rikkunud kohustusi, mis tulenevad talle lepingust ning Belgia tsiviilkoodeksi artikli 1134 esimesest lõigust, mille kohaselt „lepingu sõlminud isikud täidavad õiguspäraselt sõlmitud kokkuleppeid võrdväärselt seadusega". Kuna komisjon on omavoliliselt ja ühepoolselt muutnud oma seisukohta GEF poolt aruandes näidatud ja tõendatud kulude aktsepteerimise osas, on komisjon rikkunud oma lepingulisi kohustusi. GEF on täitnud lepingut nõuetekohaselt, mida tõendab tehnilise hindamise lõpparuanne, milles on selgelt märgitud, et projekti rahalisi vahendeid on kasutatud asjakohaselt ning hindab GEF-i tehtud tööd „rohelise lipuga" (tulemuste lõplik heakskiitmine).

78 Teiseks väidab GEF oma hagiavalduses, et komisjon ei ole suutnud Belgia tsiviilkoodeksi artikli 1235 esimese lõigu kohaselt tõendada, et 273 516 euro suurune summa, mille tagastamist ta pärast oma seisukoha muutmist taotleb, oli välja makstud „ekslikult". GEF-i sõnade kohaselt ei ole ühtki väljamakset tehtud ekslikult. Repliigis sõnastab GEF selle seisukoha ümber, kuna see tugines eespool viidatud artikli 1235 esimese lõigu ebaõigele tõlgendusele. Selle artikli kohaselt „iga väljamakse toob kaasa võla: iga alusetult tehtud makse nõutakse tagasi". Komisjon pole suutnud tõendada ka seda, et nõutud summa maksti välja „alusetult". GEF leiab, et väljamaksel oli alus ning et kahtluse korral peab komisjon tõendama, et ta tegi väljamakse alusetult, kuid käeoleval juhul ei ole sellise olukorraga tegemist.

79 Pealegi, vastupidiselt komisjoni seisukohale ning nagu GEF oli juba J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas kinnitanud, ei ole käesolev leping abiandmise leping ning ei sisalda ühtki viidet Euroopa abiprogrammidest saadavale mis tahes vormis abile. Komisjon nõustus sellega oma 20. märtsi 2000. aasta kirjas, kus ta oli nõus asendama auditi lõpparuande projekti leheküljel 3 kasutatud sõnad „Subsidies for EC 26 069" ja „Turnover minus subventions" vastavalt „Of which EC contract 26 069" ja „Turnover minus EC contribution".

80 Lõpuks, seoses eelkõige komisjonile esitatud kulude põhjendamisega, esitab GEF märkused, mis puudutavad „personalikulusid", sh Goldfingeri töötasu ning teatavaid „reisikulude ja päevarahade" ja „muude kulude" jaotistesse kuuluvaid kulusid.

81 Seoses personalikuludega märgib GEF kõigepealt, et tegemist on lepingupoolte põhilise vaidlusküsimusega, mis kerkis päevakorda seoses auditi lõpparuandega, mille kohaselt on deklareeritud 9859 töötundi rohkem kui on ette nähtud.

82 Selles suhtes väidab GEF esiteks, et komisjon ja GEF ise alahindasid töömahu suurenemist, mis tulenes elektrooniliste rahaliste ülekannete valdkonnas ja interneti teel tehtavate rahaliste ülekannetega seoses toimunud muudatuste kiirusega, ning kuna need muudatused tekitasid vajaduse muuta ülesannete mahtu, mida ei saanud lepingu sõlmimise ajal ette näha.

83 Seega deklareeris GEF suurema arvu töötunde õigustatult ning muutis võrreldes esialgsete hinnangutega olulisel määral töötasu tunnimäära kooskõlas komisjoni

lepingu sõlmimise järel antud üksikasjalike suunistega. Uued määrad, mida kasutati kolme esimese lepinguperioodi kuluaruande koostamisel, teatati komisjonile 1998. aasta märtsis finantsküsimustiku vahendusel, millega komisjon nõus oli.

84 GEF leiab, et kuna komisjon oli projektiga ettenähtud ülesannete osana kavandatud ja tehtud tööde käiku pidevalt jälginud ning oli igas kuluaruandes saanud üksikasjaliku ülevaate GEF-i töötajate projekti panustatud tööajast, oli komisjon teadlik asjaolust, et alates esimesest kuluaruandest, mis esitati 1998. aasta märtsis, kujuneb töötundide arv esialgselt ettenähtust suuremaks ning et alates teisest kuluaruandest, mis esitati 1998. aasta oktoobris, ettenähtud töötundide arvu ka tegelikult ületati. Pealegi ei olnud komisjon kogu projekti kestvuse ajal esitanud ühtki negatiivset märkust projektile kulutatud aja ega GEF-i personalikulude arvutamiseks kasutatavate määrade kohta. Vastupidi, kõik asjassepuutuvad komisjoni ametnikud olid projekti kulgemisele andnud positiivse hinnangu ning olid toetanud GEF-i projekti elluviimise viisi. See näitab, et komisjon nõustus projektile kulunud töötundide suurema arvu ja GEF-i kohaldatud määradega, ning selgitab, miks komisjon tegi GEF-le kuluaruannete alusel väljamakseid. Seega on ekslik teise tehnilise hindamise aruandes sisalduv väide, mille kohaselt komisjon ei ole GEF-i projekti panustatud täiendavat ajakulu heaks kiitnud.

85 Pealegi ei tähenda ettenähtud töötundide arvu ületamine ilmtingimata lepingu muutmist, kuna erinevalt kindlaks määratud lepinguliste kulude maksimaalsummast, milleks on 440 000 eurot, ei ole tegemist lepingu olulise elemendi muudatusega. GEF rõhutab sellega seoses, et esiteks on auditi lõpparuandes toodud komisjoni kinnitus, mille kohaselt projekti jaoks lepinguga ettenähtud inimtööpäevade arv on 447 või 3576 töötundi, üksnes hinnang ja mitte tööpäevade ja -tundide ülempiir.

86 Teiseks, mis puudutab teise tehnilise hindamise aruandes sisalduvat kinnitust, mille kohaselt projekti heaks panustatud töötundide arvu peeti esialgu maksimaalseks arvuks, mida võib ületada vaid komisjonilt kirjaliku heakskiidu saamisel, siis GEF väidab, et lepingu sõlmimise ajal ei olnud võimalik lepingu täitmiseks vajalikku töötundide arvu objektiivselt ja täpselt kindlaks määrata. See selgitab asjaolu, et pooled leppisid kokku lubatud kulude maksimaalsummas 440 000 eurot, mis jaguneb erinevate ülesannete ja kululiikide vahel, ilma et oleks viidatud sellele, et selle maksimaalse summa aluseks oleks ette kindlaks määratud töötundide arv. Mitte ühegi lepingu sättega ei olnud ette nähtud, et hinnangulist töötundide arvu ei või ületada, ega ka seda, et töötundide ületamise korral oleks vaja muuta lepingu tingimusi ka juhul, kui GEF nõuaks 440 000 eurost suuremat hüvitist. GEF järeldab sellest, et personalikulude hüvitamise ainus kriteerium ei ole mitte esialgne hinnang, vaid asjaolu, et kulude kogusumma on aktsepteeritav ega ületa 440 000 eurot.

87 Teiseks, mis puudutab projekti jaoks kulutatud töötundide aruannet ja kantud kulusid, siis GEF leiab, et komisjon on auditiaruande projektis ja lõppauditi aruandes ekslikult leidnud, et töötundide arv on esitatud liiga suurena seetõttu, et hageja ei pidanud tööaja arvestust ja tööaja arvestuslehti.

88 GEF kinnitab esiteks, et ta on täitnud kõik nõutavad vormid ning pidanud kinni kõigist kohaldatavatest õigusnormidest, eelkõige kõigist Securexi nõuetest, sotsiaalkaitset reguleerivatest Belgia õigusaktidest ning raamatupidamise põhimõtetest, kooskõlas üldtingimuste artikli 15 lõikega 1, st sättega, millest auditiaruande projekti kohaselt oli täiel määral kinni peetud.

89 GEF väidab, et ta täitis ja saatis komisjonile eelarvelisi kulusid puudutava finantsküsimustiku ning iga komisjonile saadetud kuluaruande lisas oli ära toodud personalikulude üksikasjalik eristus, sh töötundide arv ja alusmäär. Lepinguga hõlmatud perioodi lõpus koostas GEF kogu perioodi katva kuluaruande ning saatis

komisjonile uuendatud andmetega finantsküsimustiku. Veelgi enam, GEF pidas projekti jaoks panustatud töötundide aja arvestust iga töötaja kohta eraldi. Selleks kasutas ta siis ja kasutab praegugi Securexi dokumente. Lisaks neile dokumentidele koostas GEF ka täiendavad tööaja arvestuslehed, kuhu oli märgitud iga projekti heaks töötanu töötunnid iga päeva kohta eraldi, mille kohta komisjon oli talle oma 20. märtsi 2000. aasta kirjas kinnitanud, et spetsiaalset vormi ei ole selleks ette nähtud.

90 Lisaks väidab GEF, et 1999. aasta juunis olid täidetud töötunde käsitlevad dokumendid kooskõlas Securexi eeskirjadega ning Goldfingeri koostatud täiendavad tööaja arvestuslehed juba audiitoritele esitatud, kuid nende vastuvõtmisest keelduti, ning seetõttu saatis GEF need 14. novembril 2000 komisjonile. GEF täpsustab, et need dokumendid olid J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirja sisuks. GEF väidab, et ta võib esitada Esimese Astme Kohtule tõendid kõigi tehtud kulude kohta, sh koopiad kõigist tööaja arvestuslehtedest ja ostuarvetest.

91 Järgmisena märgib ta, et üldsätete artikli 13 lõike 1 teine lõik ei näe ette, et iga töötaja kohta peavad olema eraldi kohaloleku registreerimise lehed. Käesoleval juhul väidab GEF, et tööajaarvestuse ja kohaloleku registreerimise lehed koostas ja ühtlasi ka kinnitas projektijuht, nagu leping ette nägi. Pealegi oli komisjon GEF-i esitatud kuluaruannetega seonduvate kulude heakskiitmise kirjades, milles ta oli kinnitanud, et „aruandes näidatud kulud (õigupoolest meie poolt muudetuna) kontrolliti ja leiti, et need on perioodilise eduaruande ja lepinguga kooskõlas (vt II lisa D osa), arvestades palgamäärade kontrollimist, ümberarvestamise või auditeerimise järgset kohandamist ja kinnitamist", selgesõnaliselt kinnitanud, et GEF on toiminud

lepinguga ettenähtud viisil. GEF on seisukohal, et selgesõnaline viide üldtingimuste D osale, mis kujutab endast personalikulude jaoks täiendavat vormi, näitab et GEF on kulude deklareerimise viisi küsimuses komisjoni juhiseid silmas pidanud.

92 Ning lõpuks, juhul kui Esimese Astme Kohus leiab, et lepingu sätted, eelkõige üldtingimuste artikli 13 lõige 1 ja artikli 15 lõige 1 ei ole piisavalt selged, tuleks järeldada, et vastavalt Belgia tsiviilkoodeksi artiklile 1162, mis sätestab, et „kahtluse korral tõlgendatakse kokkuleppeid selle poole kahjuks, kes on lepingulise kohustuse kehtestanud, ja selle poole kasuks, kes on lepinguga kohustuse võtnud", on GEF toiminud nõuetekohaselt ja kooskõlas lepinguga.

93 Mis puudutab Goldfingeri töötasu, siis GEF kinnitab, et komisjon ei ole arvestanud asjaolu, et selle suhtes tekkis küsimus juba auditi läbiviimise ajal ning et GEF tõendas lähtuvalt äriühingu raamatupidamisaruandest, et selline kulu oli Belgia turuolukorda arvestades aktsepteeritav.

94 Kolmandaks, GEF vaidlustab teise tehnilise hindamise aluseks olnud menetluse ning samuti selle hindamise tulemuse.

95 Mis puudutab 24. mail 2000. aastal läbi viidud teise tehnilise hindamise menetlust, siis GEF leiab, et audiitorid ei ole kinni pidanud komisjoni 20. märtsi 2000. aasta kirjas ettenähtud uurimise tingimustest, kuna nad ei küsinud, kui palju tööaega kulutas GEF iga ülesande täitmiseks ega määranud seda tööaega kindlaks ka põhjendatud hinnangu alusel. Nad jagasid lihtsalt lepingu sõlmimise ajal hinnanguliselt kindlaksmääratud töötundide koguarvu erinevate ülesannete vahel ega püüdnudki saada neile arvutustele projekti meeskonnalt kinnitust. See lähenemisviis

ei ole lepinguga kooskõlas, kuna lepingu kohaselt ei ole komisjoni poolt tehtavate maksete aluseks mitte esialgselt hinnangulisena kindlaksmääratud kulud, vaid tegelikult kantud, tõendatud ja põhjendatud kulud. GEF on seisukohal, et osas, milles auditi lõpparuanne tugineb teise tehnilise hindamise aruandele, ei vasta selle sisu tegelikkusele.

96 Teise tehnilise hindamise tulemusega seoses rõhutab GEF, et pole mõistlik eeldada, et komisjoni heaks kiidetud projektile kulutatud töötundide arv saaks olla esialgselt hinnatust väiksem. GEF väidab, et see näitab, et ta on kasutanud kuluaruannetes näidatud rahalisi vahendeid ning et komisjon ei tunnistanud seda mitte ainult tehnilise hindamise lõpparuandes, vaid ka auditiaruande projektis, millest mõlemad kinnitavad GEF-i raamatupidamisaruande täpsust. GEF märgib selles suhtes, et tehnilise hindamise lõpparuandes, millele viidati auditiaruande projektis, väitis komisjon, et „töö on tehtud ja ressursid on kasutatud" ning et „üldiselt on ressursse hästi kasutatud".

97 Neljandaks väidab GEF, et komisjon on talitanud vääralt, kuna ta ei võtnud auditi lõpparuande koostamisel arvesse J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas sisalduvaid märkusi auditiaruande projekti kohta.

98 Seega viitab GEF esiteks eelkõige auditi lõpparuandes esinevale kinnitusele, mis kordab aruande projektis sisalduvat kinnitust, mille kohaselt 1997. aasta juulis ja oktoobris infospetsialisti tööajana näidatud 202 tundi ei ole tõendatud, kuna viidatud isik asus GEF-s tööle alles 3. novembril 1997. J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas on mainitud, et 1997. aasta juulis, oktoobris ja novembris täitsid infospetsialisti tööülesandeid järjestikku kolm inimest. Selles suhtes märgib GEF muu hulgas, et ükski lepingu säte ei keela kasutada ühe konkreetse ülesande täitmiseks mitut isikut, ning lisab, et käesoleval juhul olid kõik infospetsialistina töötanud isikud kvalifitseeritud töötajad.

99 Teiseks märgib GEF oma käibe ja personalikulude vahelise suhte analüüsi ning järelduse suhtes, et personalikulusid näidati tegelikust tunduvalt suuremana, nagu seda märgiti auditiaruande projektis ja auditi lõpparuandes. Selles suhtes oli J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas selgelt näidatud, et audiitorid ei võtnud tema märkusi ja arvandmeid nõuetekohaselt arvesse, eelkõige seda, et järjestikuseid raamatupidamislikke arvestusperioode hõlmava projekti puhul tuleb kulud ja tulud esitada järgukaupa kogu projekti kestvuse kohta. Seega kestis GEF-i majandusaasta 1. oktoobrist kuni 30. septembrini, samal ajal kui kulusid registreeriti komisjoni skeemi kohaselt, mille kohaselt loetakse majandusaasta alguseks juulit. Isegi kui see ei olnud GEF-i raamatupidamisaruande esitamise hetkel selge, andis GEF hiljem, 31. jaanuari 2000. aasta kirjas selgitusi ning neid oleks auditi lõpparuande koostamisel tulnud arvesse võtta.

100 Viimase punktina analüüsib GEF muid kulusid, mida audiitorid ei aktsepteerinud, ning mis kuuluvad jaotistesse „sõidukulud ja päevarahad" ja „muud kulud". GEF väidab, et neisse kahte jaotisesse kuuluvate kulude tagasilükkamine auditiaruande projektis, auditi lõpparuandes ning neljanda perioodi kulude heakskiitmise kirjas ei ole korrektne, kuna GEF dokumenteeris ja tõendas kõik kulud. GEF heidab komisjonile ette ka seda, et viimane ei ole arvestanud J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas toodud märkusi. GEF teeb ettepaneku, et ta võib käesolevas menetluses kõikide kulude kohta uuesti tõendeid esitada.

101 Datamonitori uuringute jaoks makstud 3145,05 euroga seoses väidab GEF, et tegemist on seoses projekti dokumenteerimisega kantud kulutusega, mida audiitorid käsitlesid vääralt tehnilise abi elemendina. Seega ei oleks komisjon pidanud sellise kulu tekkimist üldtingimuste artikli 13 lõike 3 kohaselt eelnevalt heaks kiitma. Lisaks väidab GEF, et uuringud ja asjakohane arve olid audiitoritele kättesaadavad, kuid nad keeldusid oma viga parandamast.

102 Mis puudutab jaotist „muud kulud" ning eelkõige 1790,30 euro suurust kulu, mille kohta on olemas arve ning mis seondub raamatupoest väikevahendite ostmisega, siis GEF väidab, et see kuulub hüvitatavate, täpsemalt dokumentidega seonduvate kulude alla, ulatuses kuni 11 056 euroni, ning et kõnealused dokumendid olid vajalikud projekti raames ette nähtud ülesannete täitmiseks.

103 Komisjon leiab, et see väide ei ole põhjendatud ning väidab, et ta ei ole lepingust tulenevaid kohustusi rikkunud.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

Esialgsed märkused

104 Kõigepealt tuleb meeles pidada, et GEF võttis endale lepinguga kohustuse täita tehnilises lisas määratletud projekt. Projekti sisuks oli abi osutamine FIWG-le, täites kuut erinevat ülesannet, millest igaüks sisaldas nimekirja erinevate osutatavate teenuste kohta.

105 Samuti tuleb meeles pidada, et otsuse 94/763 artikli 6 kohaselt täpsustatakse lepingus eelkõige meetmega seotud haldus-, finants- ja tehnilise järelevalve raamistik (vt punkt 4).

106 Seega pidi GEF muu hulgas vastavalt lepingu artiklile 6 ja üldsätete artiklile 9 esitama komisjonile tööde kohta neli perioodilist eduaruannet iga kuue kuu järel alates projekti alguskuupäevast. Eesmärgiks oli võimaldada komisjonil hinnata projekti ja kõigi sellega seonduvate ülesannete elluviimise arengut ja kaasatud koostööd. Samuti pidi GEF esitama projekti raames tehtud tööd, selle eesmärke, tulemusi ja järeldusi käsitleva lõpparuande. Lepingu artiklite 4 ja 5 kohaselt pidi GEF esitama komisjonile iga kuue kuu järel alates lepingu alguskuupäevast neli kuluaruannet, mis vastavad samadele perioodidele, mille kohta esitatakse neli eespool nimetatud aruannet, eesmärgiga võimaldada komisjonil teha sellega seonduvaid osalisi väljamakseid.

107 Lisaks olid lepinguga ette nähtud tingimused, mille olemasolu korral saab GEF-le eri liiki kulusid hüvitada.

108 Arvestades eespool mainitut ning GEF-i vastuseid kohtuistungil Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele, tuleb märkida, et hageja ei ole näidanud, mil moel võib vaidluse lahendust mõjutada küsimus, kas lepingut tuleb pidada abilepinguks või mitte. Järelikult tuleb küsimust, mil määral on pooled oma lepingulisi kohustusi täitnud, analüüsida ainuüksi lepingusätetest lähtudes (vt selles suhtes eespool punktis 73 viidatud kohtuotsus Toditec *v.* komisjon, punkt 77).

109 Seejärel tuleb analüüsida erinevaid kulude liike käsitlevaid lepingusätteid, mida võidakse lepingu täitmisel kohaldada, ning samuti kulude hüvitamise tingimusi.

110 Mis puudutab üldsätete artiklis 13 ettenähtud lepingu täitmisel lubatud kulusid, milleks on personalikulud, koostöövõrgu kulud, muud kulud, olulised erikulud ja üldkulud, siis üldsätete artikli 12 lõige 1 sätestab, et hüvitatakse tegelikud kulud, mis

on projekti jaoks vajalikud, mida saab tõendada ning mis on tekkinud projekti kestvuse ajal. Sama sätte lõige 2 sätestab veel, et tööde hinnangulised kulud liikide kaupa on indikatiivsed ning et on võimalik ühe liigi jaoks hinnanguliselt ettenähtud eelarvelisi vahendeid kasutada teist liiki tööde jaoks, eeldusel, et projekti lõpptulemus jääb põhimõtteliste muudatusteta.

111 Üldtingimuste artikli 13 lõike 1 teine lõik sätestab nõude, et mahaarvestatud töötajate töötunnid peavad olema registreeritud ja neid peab saama tõendada. Selle nõude täitmiseks piisab, kui määratud projektijuht või lepingu sõlminud ettevõtte nõuetekohaselt volitatud juhtivtöötaja kinnitab tööajatabeli vähemalt kord kuus. Üldtingimuste artikli 15 lõikes 1 on täpsustatud, et lepingu sõlminud isik peab regulaarselt ja kooskõlas selle riigi raamatupidamistavadega, kus ta on asutatud, koostama nõuetekohaseid raamatupidamisaruandeid ja dokumente, millega tõendada ja põhjendada kulusid ning töötatud tunde, ning mis peavad olema auditeerimiseks kättesaadavad.

112 Seega peab GEF tõendama, et komisjonile esitatud erinevates kuluaruannetes näidatud kulud on tegelikud kulud, mis olid projekti jaoks vajalikud ning tekkisid projekti elluviimisel selle kestvuse ajal. Samuti tuleneb eeltoodust, et tõendite esitamisel peab GEF täitma üldsätete artikli 13 lõikes 1 ja artikli 15 lõikes 1 nimetatud nõudeid ning pidama tema töötundide kinnitatud registrit ja raamatupidamisarvestust, mis vastavad Belgia kehtivatele õigusaktidele.

113 Eeltoodut arvestades ei saa toetada GEF-i väidet, mis tugineb Belgia tsiviilkoodeksi artikli 1235 esimesele lõigule ning mille GEF esitas toetamaks oma nõuet kohustada komisjoni väljastama kreeditarve 273 516 euro suurusele summale. See väide paneb komisjonile kohustuse tõendada, et 273 516 euro suuruse summa maksmine GEF-le, mille tagasimaksmist nõudis komisjon oma 11. juuli 2001. aasta deebetarvega, on aset leidnud, kuid et see oli alusetu.

114 Viimati nimetatud komisjoni hüvitamistaotlus tugineb üldsätete artikli 16 lõikele 3, mis näeb ette, et kui projekti raames tehtud väljamaksete kogusumma on väiksem kui projekti jaoks tehtud maksed, maksavad lepingu sõlminud isikud selle vahe viivitamatult komisjonile tagasi. Väide, et projekti raames tehtud maksete summa ületab projekti jaoks ettenähtud finantstoetuse kogusummat, tugineb projekti elluviimisel kantud kulude tõendatusele, mis on lepingu tingimuste kohaselt GEF-i, mitte komisjoni kohustus.

115 Sellest tuleneb, et taotlus kohustada komisjoni väljastama 273 516 euro suuruse summa peale kreeditarve, eesmärgiga tühistada komisjoni 11. juuli 2001. aasta deebetarve, on seotud 40 693 euro suuruse summa tagasimaksmise nõudega selles mõttes, et mõlemad nõuded tuginevad asjaolule, et väidetavalt on GEF oma lepingulisi kohustusi täitnud. Kuna GEF on väidetavalt oma lepinguliste kohustuste täitmist tõendanud, siis tuleneks siit loogiliselt, et GEF-il on õigus 40 693 euro suurusele summale ning et komisjoni 273 516 euro suurusel deebetarvel ei ole enam alust.

116 Neil tingimustel tuleb analüüsida GEF-i nõude põhjendatust iga sellise kululiigi suhtes, mille hüvitamist ta taotleb ning mida ta väidab end olevat tõendanud, nimelt „personalikulud", sh Goldfingeri töötasu, ning teatavad „sõidukulude ja päevarahade" ning „muude kulude" alla kuuluvad kulud.

„Personalikulud"

117 GEF-i erinevate argumentidega seoses personalikulude kohta on tõusetunud põhiliselt kolm küsimust: esiteks, kas komisjon nõustus lepingus sätestatud hinnangulise töötundide arvu ületamise ning personalikulude arvutamiseks

kasutatud palgamäära kohandamisega; teiseks, kas GEF on kooskõlas lepingu sätetega tõendanud projekti elluviimiseks väidetavalt kasutatud töötundide arvu, ning kolmandaks, kas audiitorid on teinud vigu seoses töötunde puudutavate järelduste ning teise tehnilise hindamise aruandes ja auditi lõpparuandes esitatud personalikuludega.

— Komisjonipoolne nõustumine esialgselt lepingus sätestatud töötundide arvu suurendamise ja palgamäära kohandamisega

118 Esiteks tuleb jõuda selgusele, kas asjaolu, et komisjon aktsepteeris GEF-i kuluaruanded ning tegi nende alusel osalisi väljamakseid, tähendab nõustumist esialgselt lepingus sätestatud töötundide arvu ületamise ja palgamäärade kohandamisega.

119 Selles suhtes tuleb märkida, et mis puudutab komisjoni antavat toetust, siis lepingu artikli 3 lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud, et komisjon hüvitab 100% projekti lubatud kuludest kuni 440 000 eurot, mis on projekti hinnanguline kogumaksumus.

120 Vastavalt lepingu artiklile 4, millega on ette nähtud komisjoni tehtavate maksete ajaline skeem, maksab komisjon kõigepealt välja 165 000 euro suuruse ettemakse ning teeb seejärel osalisi makseid kahe kuu jooksul pärast töid käsitlevate erinevate perioodiliste eduaruannete ja vastavate kuluaruannete heakskiitmist. Lõpuks makstakse kogutoetuse ülejäänud osa kahe kuu jooksul pärast tehnilises lisas

osutatud viimase aruande, akti või muu projektiga seonduva dokumendi ning viimase perioodi kuluaruande heakskiitmist, nagu märgitud artikli 5 lõikes 2.

121 Üldtingimuste artikli 16 lõige 2 näeb ette, et arvestades auditit puudutavat artiklit 17, käsitletakse kõiki makseid ettemaksetena kuni projektiga seonduvate asjakohaste dokumentide heakskiitmiseni või selle nõude puudumisel kuni lõpparuande kinnitamiseni. Sama artikli lõige 3 näeb muu hulgas ette, et kui projekti raames tehtud väljamaksete kogusumma, sh auditi tulemus, on väiksem kui projekti jaoks tehtud maksed, maksab lepingu sõlminud isik selle vahe viivitamatult komisjonile tagasi.

122 Nende sätete kogumist tuleneb, et kõiki komisjoni nii ettemaksena kui osalise väljamaksena tehtud makseid tuleb käsitleda esialgsete maksetena seni, kuni teatavad eespool nimetatud tingimused on täidetud.

123 Üldtingimuste artiklite 16 ja 17 kohaselt tuleb kõiki komisjon väljamakseid kontrollida ning seega ei kujuta need enne sellist kontrollimist või selleks ettenähtud tähtaja möödumist endast kuluaruande suhtes lõplikku otsust. Komisjoni poolt GEF-le 19. märtsil 1998, 14. detsembril 1998, 27. juulil 1999 ja 14. detsembril 2000 saadetud kuluaruannete aktsepteerimise kirjades oli muu hulgas selgesõnaliselt mainitud, et „[a]ruandes näidatud kulud (õigupoolest meie poolt muudetuna) kontrolliti ja leiti, et need on perioodilise eduaruande ja lepinguga kooskõlas (vt II lisa D osa), arvestades palgamäärade kontrollimist, ümberarvestamise või auditeerimise järgset kohandamist ja kinnitamist".

124 Järelikult, isegi kui — nagu GEF seda väidab —, komisjon jälgis tähelepanelikult ja üksikasjalikult projekti arengut, andis selle arengule positiivse hinnangu ega ole teinud deklareeritud kulude ja kohaldatud palgamäärade osas negatiivseid märkusi, ei tähenda asjaolu, et komisjon on talle GEF-i esitatud kuluaruannete alusel pärast mõningaid teatavate kulude tagasilükkamisest tulenevaid kohandusi tegutsenud ning talle selle alusel teatavad summad välja maksnud, veel seda, et ta oleks nõustunud töötundide suurema arvu või kohaldatava palgamäära muutmisega. Komisjoni läbi viidud auditeerimise eesmärk oli just nimelt taotletud kulude lubatavuse kindlaksmääramine vastavalt lepingu sätetele. Seega nõustus komisjon kuluaruannetega alles pärast finantsauditit.

125 Teiseks tuleb analüüsida, mis tingis esialgselt lepingus sätestatud töötundide arvu muutmise, mis GEF-i väidete kohaselt tulenes projekti elluviimise tingimuste arengust.

126 Selles suhtes tuleb kõigepealt märkida, et seoses kohaldatud palgamääradega selgitas GEF vastuseks Esimese Astme Kohtu küsimusele kohtuistungil, et käesolevas kohtuasjas on neile määradele viidatud seetõttu, et samaaegselt kohandati nii töötundide arvu kui tunnimäärasid ning see tulenes nende kahe elemendi koosmõjust projekti elluviimisel kantud kulude kogusummale. Sellegipoolest ilmneb toimikust, et GEF ei esitanud kohaldatavate palgamäärade kohandamise suhtes ühtki vastuväidet ega vaidlustanud komisjoni auditi jaoks määratud summat.

127 Seega puudutab Esimese Astme Kohtu analüüs üksnes töötundide arvu, mis olid vajalikud projekti täideviimiseks.

128 Selles suhtes tuleb märkida, et Esimese Astme Kohtu GEF-le esitatud küsimuste vastuste III lisas esineva tehnilise lisa versioonis on punktis 3.7 toodud tabel pealkirjaga „Human Resources Requirements per Task (in man/days)" (edaspidi „tabel 1"), kust tuleneb, et tehnilises lisas kirjeldatud kuue ülesande täitmiseks lepinguga ettenähtud inimtööpäevade arv on 447, mis vastab 3576 töötunnile (447 inimtööpäeva × 8 töötundi = 3576 töötundi) ning 894 töötunnile poolaastas (3576 töötundi: 4 poolaastat = 894 töötundi poolaasta kohta).

129 Tabelis pealkirjaga „Cost estimates per task (in ECU)" (edaspidi „tabel 2"), samuti punktis 3.7, on toodud kulude hinnang kululiikide kaupa kõigi kuue ülesande kohta eraldi.

130 Tabelit pealkirjaga „Unit Costs Assumptions (in ECU)" (edaspidi „tabel 3"), millega on ette nähtud päevamäär, mida kohaldatakse nende töötundide suhtes, mis on kulunud projektijuhi („Project manager") (1050), vanemkonsultandi („Senior Consultant") (1050), konsultandi („Consultant") (650) ja infospetsialisti („Information Specialist") (300) tööle, ning mis esineb hagiavaldusele lisatud tehnilise lisa versioonis, ei leidu Esimese Astme Kohtu küsimustele antud GEFi vastuste III lisas toodud tehnilises lisas. GEF siiski lisas oma vastustele tabeli, milles esitatud päevamäärad erinesid vähesel määral eespool toodutest, ning mida kohaldati töötundidest lähtudes.

131 Lisaks esineb Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele antud vastuste lisas toodud tehnilise lisa versiooni punktis 3.7 tabel pealkirjaga „Total cost estimates per task (in ECU)" (edaspidi „tabel 4"), milles on kindlaks määratud iga ülesande jaoks ette nähtud kulusumma eraldi ja projekti hinnanguline kogumaksumus, mis ulatub 440 000 euroni.

132 Neist tabelitest tuleneb, et lepingu artikli 3 lõigetes 1 ja 2 ette nähtud 440 000 euro suurune maksimumsumma on ümardatud korrutis, mis on saadud inimtööpäevadesse arvestatud hinnanguliste töötundide, mis oli vajalik iga ülesande täitmiseks (ette nähtud tabelis 1), korrutamisel päevamääraga (ette nähtud tabelis 3). Kõik need andmed on olnud 440 000 euro suuruse maksimumsumma väljaarvutamise aluseks ning on seega lepingu olulised elemendid.

133 Sellise projektile antud tehnilise hinnangu nagu seda on käesolevale projektile antud hinnang, mis on esitatud tehnilises lisas, eesmärk on anda pooltele võimalus jõuda kokkuleppele projekti kogueelarve hinnangulises mahus, mis on aluseks komisjonipoolsele finantsosalusele. Käesoleval juhul tehti eelarvet puudutav kalkulatsioon eespool mainitud andmetest lähtudes, kusjuures neist igaühe, millest peamine oli töö maht, suhtes olid pooled saavutanud kokkuleppe. Seega kujutavad need andmed endast objektiivseid kriteeriumeid, hindamaks projekti nõuetekohaseks elluviimiseks deklareeritud kulude vajalikkust ning seda, kas kulud ja nende suhtes tehtud kohandused on lepinguga kooskõlas.

134 Samuti tuleb rõhutada, et hinnangulisi kulusid võib muuta üksnes üldtingimuste artikli 12 lõikes 2 ette nähtud juhul, st juhul, kui neid ei suurendata, vaid kasutatakse esialgsest erinevate tööde jaoks ja nii, et projekti lõpptulemus jääb põhimõtteliste muudatusteta.

135 Käesolevas asjas ilmneb toimikust, täpsemalt auditi lõpparuandest, et GEF taotles nelja perioodi osas vastavalt 2827, 2878, 3005 ja 3569 töötunni hüvitamist lepinguga poolaasta kohta hinnanguliselt kindlaks määratud 894 tunni asemel.

136 Seega tuleb kaaluda, kas sedavõrd olulise projekti elluviimiseks vajalike ning iga ülesande ja iga kululiigi kohta hinnanguliselt kindlaksmääratud töötundide arvu suurendamine, mis on toimunud üldtingimuste artikli 12 lõikes 2 ettenähtud kulude ümberjaotamise asemel, võib mõjutada projekti ulatust ja mõju sel määral, et projekti elluviimiseks panustatud töö maht määrab selle iseloomu. Lepingu kohandamine, mis on tingitud töötajate projekti elluviimiseks kulutatud töömahu olulisest suurendamisest, nõuab lepingu artikli 8 kohaselt lepingu muutmist mõlema poole volitatud esindajate kirjaliku kokkuleppega.

137 Seda järeldust ei mõjuta asjaolu, millele viitas GEF, nimelt, et ta ei ole taotlenud 440 000 euro suurusest maksimumsummast suuremat summat. Kuigi 440 000 euro suurune summa on piir, mida ei tohi ületada, ei ole see siiski iseenesest projekti jaoks tehtud kulude hüvitamise minimaalne summa ega deklareeritud personalikulude arvessevõtmise ainus kriteerium. Pealegi lubab leping kulusid hüvitada teatud kindlate tingimuste olemasolul, sh ka siis, kui need on tõendatud, et komisjon ei saaks lepingu alusel teha ühtki väljamakset üksnes põhjendusel, et finantsabi ei ületa 440 000 euro suurust maksimumsummat.

138 Lisaks ei ilmne toimikust, et GEF oleks teinud komisjonile ettepaneku lepingu muutmiseks eesmärgiga muuta projekti jaoks esialgselt kindlaksmääratud hinnangulist tööaega, kuna vajadus selleks oli tekkinud seoses projekti elluviimise arenguga.

139 Seega ei ole GEF tõendanud, et teise tehnilise hindamise aruandes esitatud väide, mille kohaselt audiitoritele ei esitatud tõendeid selle kohta, et komisjon on projekti jaoks esialgselt hinnangulisena kindlaksmääratud tööaja olulise muutmise heaks kiitnud, ei ole õige.

— Projekti jaoks panustatud töötundide tõendamine

140 Mis puudutab küsimust, kas GEF on projekti elluviimisel tema kinnituste kohaselt kantud personalikulud tõendanud, siis tuleb meeles pidada, et nagu eespool punktides 110–112 märgitud, kehtivad projekti elluviimiseks kasutatud deklareeritud tegelike kulude vajalikkuse tegeliku kasutamise tõendamise suhtes lepingu kestvuse ajal konkreetsed tingimused. Nii pidi GEF pidama töötundide arvestust, mida pidi vähemalt kord kuus kinnitama kas projektijuht või volitatud vanemametnik. Samuti pidi ta säilitama raamatupidamisarvestuse ning asjakohased dokumendid, mis pidanuksid olema auditeerimiseks kättesaadavad, et tõendada ja põhjendada aruandes näidatud kulusid ja töötunde.

141 Seega tuleb otsustada, kas GEFi auditi jaoks esitatud dokumendid vastavad lepingus sätestatud tingimustele selliselt, et neid saaks arvestada projekti heaks kulutatud personalikulusid tõendava materjalina.

142 Selles suhtes nähtub toimikust, et uurida tuleb kolme liiki dokumente. Esimene kategooria puudutab raamatupidamisarvestust ja dokumente, mida GEF peab säilitama vastavalt Belgias kehtivatele õigusnormidele, millele on viidatud üldtingimuste artikli 15 lõikes 1. Teine kategooria hõlmab dokumente, mis kajastavad iga töötaja töötunde kuude kaupa, ning mis on koostatud vastavalt Securexi eeskirjadele, mis on aluseks palga ja sotsiaalkindlustushüvitiste maksmisele (edaspidi „Securexi tööaja arvestuslehed"). Kolmandasse kategooriasse kuuluvad Goldfingeri auditi ajal töölepingute ja töötunde mittesisaldava kontorikalendri alusel koostatud täiendavad tööaja arvestuslehed, kus oli märgitud iga elukutse esindaja töötatud töötundide arv tööpäevas (edaspidi „täiendavad tööaja arvestuslehed").

143 Mis puudutab esimest dokumentide kategooriat, siis komisjon ei eita, et GEF täitis ja saatis komisjonile kaks finantsküsimustikku ja neli kuluaruannet, milles oli ära toodud personalikulude üksikasjalik eristus, sh töötundide arv ja palga alusmäär. Komisjon ei eita ka seda, et GEF pidas raamatupidamisarvestust vastavalt Belgias kehtivatele õigusnormidele, ning esitas selle audiitoritele. Samuti tuleneb nii auditiaruande projekti kui auditi lõpparuande punktist 3 rubriigist „Book keeping analysis", et audiitorid olid tuvastanud, et GEF koostab kord aastas finantsaruande ning et kuluaruannete esitamiseks kasutatud kulud olid GEF-i raamatupidamises kajastatud. Asjaolu, et audiitorid leidsid, et kuluaruanded on selles küsimuses GEF-i raamatupidamisarvestusega kooskõlas, ei tähenda siiski seda, et GEF on säilitanud projektiga seotud kuludena näidatud kulude ja töötundide lepinguga ettenähtud tõendamiseks ja põhjendamiseks vajalikud dokumendid. Analüüsida tuleb kaht teist eespool viidatud dokumentide kategooriat.

144 Teise dokumendikategooria osas nendib komisjon, et GEF on säilitanud Securexi tööaja arvestuslehed ning kinnitab, et need esitati audiitoritele 18. ja 21. juunil 1999 toimunud auditeerimise ajal ning komisjonile 20. novembril 2000. Sellegipoolest, nagu komisjon on õigustatult leidnud, ei saa neid tööaja arvestuslehti pidada tööajatabeliks üldtingimuste artikli 13 lõike 1 teise lõigu tähenduses, kui neis ei ole ära näidatud, et selles märgitud töötunde on kasutatud projekti elluviimiseks. GEF möönis kohtuistungil, et neis lehtedes selline info puudus.

145 Muidugi, nagu väidab GEF ja nagu ka komisjon oma 20. märtsi 2000. aasta kirjas möönab, ei ole lepingus tööajatabeli osas konkreetset mudelit ette nähtud. Siiski tuleneb üldsätete artikli 13 lõike 1 teisest lõigust ja artikli 15 lõikest 1, et dokumentidega peab saama tõendada ja põhjendada projekti tegelikke kulusid ja töötatud tunde. Kuna komisjoni finantstoetuse suhtes kehtib tingimus, et lepingu sõlminud isiku tegelikud ja vajalikud kulud peavad seonduma ainult selle projektiga, siis eespool mainitud sätetega ettenähtud dokumentide asjakohane iseloom tähendab seda, et GEF peab oma kulude registris täpselt ära näitama, et aruandes

näidatud kulud ja töötunnid ka tegelikult projekti elluviimisega seonduvad. Järelikult, nagu ka komisjon on õigustatult märkinud, peab neis dokumentides olema täpselt näidatud töötundide arv, töötaja isik, tema tegelik töötasu ning komisjoni finantstoetusega hõlmatud kulude ja ülesannete vahelise seos.

146 Kolmanda kategooria dokumentide osas ei vaidlusta GEF oma märkustes komisjoni väiteid, mille kohaselt Goldfinger koostas täiendavad tööaja arvestuslehed auditi ajal töölepingute ja kontorikalendri alusel, mis ei sisaldanud ei töötajate nimesid ega projekti jaoks kasutatud töötundide arvu. Samuti ei väida ta, et neil lehtedel oleks ära toodud projekti juures töötanud isikute nimed või et sellel oleksid allkirjad. GEF möönab ka seda, et nende lehtede ja Securexi tööaja arvestuslehtede vahel esineb erinevusi, täpsemalt ligikaudu 120-tunnine lahknevus (J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kiri).

147 On ilmne, et nagu ka Securexi tööaja arvestuslehti, ei saa ka täiendavaid tööaja arvestuslehti pidada vastuvõetavaks GEF-i iga töötaja projektile kulutatud tööaja tõendina, välja arvatud juhul, kui saab tõendada, et need vastavad eespool punktis 145 viidatud tingimustele.

148 Veelgi enam, üldtingimuste artikli 13 lõike 1 teise lõigu kohaselt peab projektijuht või volitatud juhtivtöötaja kinnitama tööaega kajastavad dokumendid vähemalt kord kuus. Selline nõue, mis on hädavajalik aruandes näidatud töötundide kinnitatud registri pidamise kohustuse täitmise tagamiseks, eeldab seda, et sellist registrit peetaks kogu lepingu kestvuse ajal, st töötunnid tuleb registrisse kanda järk-järgult vastavalt ülesannete elluviimisele, ning seetõttu ei saa seda heastada täiendavate tööaja arvestuslehtede hilisema koostamisega.

149 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes ei saa ei Securexi tööaja arvestuslehti eespool nimetatud kulude ja tundide eristamise puudumise tõttu ega ka 18. ja 21. juuni 1999. aasta auditi ajal esitatud täiendavaid tööaja arvestuslehti samadel põhjustel ning lisaks veel seetõttu, et projektijuht või volitatud juhtivtöötaja pole neid vähemalt kord kuus kinnitanud, käsitleda lepingus ette nähtud tõendamisnõuetega kooskõlas olevatena.

150 Pealegi ei saa pidada vastuvõetavaks GEF-i esmakordselt alles kohtuistungil esitatud argumenti, mille kohaselt Goldfinger koostas, täiendas ja säilitas täiendavaid tööaja arvestuslehti elektroonilisel infokandjal. Selline olukord ei võimalda isegi tõendatuse korral näidata, et viidatud lehed vastavad eespool punktis 145 osutatud tingimustele, kuna GEF möönis kohtuistungil, et ta pole kunagi mõelnud sellele, et esitada tõendeid nimetatud dokumentide koostamise kuupäeva kohta.

151 Veelgi enam, GEF ei esitanud teise tehnilise hindamise ajal muid dokumente, mis võimaldaksid tõendada deklareeritud kulusid, nii et auditiaruande projekti sellekohased järeldused oleks saanud esitada auditi lõpparuandes.

152 Sellises olukorras pole vajadust analüüsida poolte neid väiteid, mis puudutavad Goldfingeri koostatud lehtede kohta auditi lõpparuandes sisalduvaid väiteid selles osas, et need on ebatäpsed nii lepingu alguskuupäeva kui ka infospetsialisti töötundidena 1997. aasta juulis ja oktoobris näidatud 202 tunni osas. Kuna neid lehti ei saa käsitleda lepingus ette nähtud tõendamisnõuetega kooskõlas olevatena, pole alust ka eespool mainitud vigu analüüsida.

153 Järelikult tuleb nentida, et GEF ei ole pidanud oma töötajate kohta kohaloleku registreerimise lehti üldtingimuste artikli 13 lõike 1 teises lõigu tähenduses.

154 Goldfingeri töötasu osas tuleb kõigepealt rõhutada, et GEF kinnitab üksnes seda, et komisjon ei ole arvestanud J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas esitatud seisukohta auditiaruande projekti kohta. J. Pirenne kinnitas selles kirjas veel kord Goldfingeri töötasu väljaarvutamise täpsust ning et Belgia turuolukorda arvestades on tegemist aktsepteeritava kuluga, nagu GEF oli oma varasemas 30. juuli 1999. aasta kirjas juba märkinud.

155 21. detsembri 1999. aasta auditiaruande projektist nähtub, et audiitorid arvutasid Goldfingeri töötasu uuesti välja põhjendusega, et selle hulka olid arvatud kolme aastat hõlmavad lisatasud, ning lähtusid arvestuses üksnes kahe aasta lisatasust.

156 Seega osas, milles GEF ei vaidlusta asjakohase perioodi korrigeerimist, ei ole GEF tõendanud, et audiitorid eksisid Goldfingerile makstud summa vähendamisel nimetatud lisatasude võrra ja arvestasid üksnes kaheaastase ajavahemiku kui projekti kestvuse kohta arvestatud lisatasu.

157 Kõigest eeltoodust tuleneb, et GEF ei ole tõendanud ei projekti elluviimiseks aruandes näidatud personalikulusid ega auditi ajal tehtud Goldfingeri töötasu ümberarvutamise ebatäpsust.

— Audiitorite väidetavad valearvestused seoses teise tehnilise hindamise aruandes ja auditi lõpparuandes märgitud töötundide ja personalikuludega

158 Analüüsida tuleb GEF-i väiteid, mis puudutavad küsimust, kas audiitorid on eksinud esiteks teise tehnilise hindamise menetlusnormide ja selle hindamise tulemusena saadud töötundide arvu osas, ning teiseks auditi lõpparuandes esitatud järeldustes seoses personalikuludega.

159 Mis puudutab 24. mail 2000 läbi viidud teist tehnilist hindamist, siis kõigepealt tuleb tagasi lükata GEF-i väide, mille kohaselt audiitorid rikkusid hindamise menetlusnorme. GEF väidab, et audiitorid ei pidanud kinni komisjoni 20. märtsi 2000. aasta kirjas mainitud uurimise tähtajast, kuna audiitorid ei esitanud küsimusi iga ülesande täitmiseks kulunud aja kohta ega andnud mõistlikku hinnangut projektile kulunud tööaja suhtes. Selline lähenemisviis, mille kohaselt lähtuti algselt erinevate ülesannete täitmiseks vajalikust töötundide arvust, ei ole lepinguga kooskõlas, mis ei näe maksete alusena ette mitte hinnangulisi kulusid, vaid tegelikult kantud ja põhjendatud kulusid.

160 Selles suhtes tuleb meeles pidada esiteks seda, et komisjon kinnitas oma 20. märtsi 2000. aasta kirjas, et auditi projektis sisalduvad kohandused tuginesid töötundide hinnangulisele koguarvule, mida ettepaneku hindajad pidasid algselt ülesannete täitmiseks põhjendatuks. GEF-i tugeva vastuseisu tõttu neile kohandustele tegi komisjon oma 20. märtsi 2000. aasta kirjas ettepaneku viia läbi uus tehniline audit, eesmärgiga määrata kindlaks täpne töötundide arv, mille hüvitamist saab iga vastavalt lepingu tehnilisele lisale täidetud ülesande osas põhjendatult taotleda.

161 Teiseks on teise tehnilise hindamise aruande I lisas, mille kohaselt on hindamise eesmärk anda uus hinnang projekti elluviimiseks põhjendatult vajalikule tööajale, täpsustatud, et arvestades asjaoluga, et projekti suhtes on juba üks tehniline hindamine läbi viidud, peab rõhuasetus olema, esiteks, eelneva hindamise kinnitamisel või ümberlükkamisel; teiseks, täidetud ülesannete ja tehnilises lisas sisalduva tööplaani kooskõla hindamisel; kolmandaks, ülesannete nõuetekohase täitmise hindamisel ning neljandaks sellel, et määrata kindlaks töötundide arv, mille hüvitamist saab iga töötaja või töötajate kategooria osas põhjendatult taotleda.

162 Pealegi tuleneb teise tehnilise hindamise aruandest, mille kestel Goldfinger andis ülevaate tehtud tööst ja vastas kahel sel teemal peetud koosolekul talle esitatud küsimustele, et esiteks tuvastasid audiitorid, et projekt, mille jaoks oli tehnilise kirjelduse kohaselt vaja 22 inimtöökuud, oli nõudnud kolm korda rohkem ressursse. Nad leidsid, et selliseks projekti elluviimiseks vajaliku töötundide arvu muudatuse põhjendamiseks ei leidu dokumente ning komisjon ei ole seda heaks kiitnud. Teiseks leidsid audiitorid, et raske on viia vastavusse projekti raames tehtud tööd ning olemasolevaid dokumente. Aruande kohaselt möönis probleemi ka Goldfinger, kes kinnitas, et töö kohta on olemas hulk dokumente ning et töö oli hajutatud pikema aja peale arvestusega, et vastav keskkond ja tingimused arenesid äärmiselt kiiresti. Goldfinger lisas, et osa ülesandeid ei täidetud, kuna pooled ei olnud sellest huvitatud.

163 Kolmandaks leidsid audiitorid, et nende selgituste toetuseks ei ole esitatud ühtki dokumenti. Ka ei leidnud nad mitte mingisugust asjakohast infot iga ülesannete kogumi jaoks kasutatud ressursside taseme kohta ning ainus esitatud teave oli kogukulud Belgia frankides. Kui Goldfingerilt küsiti sellekohast infot, ei andnud ta selle kohta mingeid selgitusi.

164 GEF ei vaidlusta neid järeldusi, vaid kinnitab üksnes seda, et arvutusi ei püütud projekti meeskonnaga kooskõlastada.

165 Lõpuks tuleneb eespool punktides 140–153 esitatud järeldustest, et GEF ei pidanud tööaja registrit, mis oleks kooskõlas üldtingimuste artikli 13 lõike 1 teise lõiguga.

166 Kõike eeltoodut arvestades tuleb märkida, et esiteks mitte ühegi lepingu sättega ei ole komisjonile pandud kohustust teha ettepanek täiendava tehnilise hindamise läbiviimiseks. Selles suhtes nähtub toimikust, et GEF ei ole mitte ühelgi ajahetkel, ka mitte Esimese Astme Kohtus, eitanud, et nõustub osutatud auditi läbiviimisega.

167 Seejärel tuleb järeldada, et nagu nähtub eespool punktis 161 hindajatele ettenähtud auditi läbiviimise tingimustest, mille kohaselt tuli esimene hindamine uuesti läbi vaadata küsimuses, mis puudutab projekti elluviimiseks põhjendatult vajalikku aega, siis see auditeerimine toimus poolte endale võetud lepinguliste kohustuste raames.

168 Kuigi on tõsi, et audiitorid ei jõudnud oma ülesannete täitmisel GEF-i soovitud tulemusteni, nimelt et auditi tulemusena tunnistataks iga projekti raames täidetud ülesandele väidetavalt kasutatud aja korrektsust, on tõsi ka see, et GEF ei taotlenud pärast auditeerimise tulemuste teadasaamist komisjonilt ekspertiisi läbiviimist. Ka ei ole GEF mõelnud, nagu nähtub eespool punktist 150, esitada vastavalt üldtingimustes sätestatud nõuetele tõendeid täiendavate kohaloleku registreerimise lehtede loomise kuupäeva kohta elektroonilisel infokandjal, mis olid mõeldud selleks, et tõendada väidetavaid töötunde.

169 Lisaks ei suutnud GEF kohtuistungil vastuseks Esimese Astme Kohtu küsimusele selgitada, kuidas oleks audiitorid pidanud saama anda projekti jaoks kasutatud töötundide arvu kohta põhjendatud hinnangu, kui selles osas igasugused tõendid puudusid.

170 Seega toimisid audiitorid õigesti, kui asusid GEF-i taotletud kulude kontrollimiseks seisukohale, et neil ei ole võimalik projekti jaoks põhjendatult kulutatavate töötundide arvu kindlaks määrata, ning kasutasid oma töös menetlust, mille kohaselt võtsid aktsepteeritavate töötundide arvu aluseks esialgselt hinnangulisena kindlaksmääratud töötundide arvu. Neil tingimustel on järgitud lepinguga kooskõlas olevat lähenemisviisi, mis seisneb esialgselt hinnangulisena kindlaksmääratud töötundide koguarvu jagamises erinevate ülesannete vahel, kusjuures samasugune jagamine toimus ka tehnilise lisa puhul.

171 Teiseks tuleb tagasi lükata GEF-i väide, et kuna komisjon kinnitas 21. septembri 1999. aasta tehnilise hindamise lõpparuandes, et ülesanded on täidetud ja ressursse on hästi kasutatud, ei ole mõistlik eeldada, et projektis kulutatud töötundide arv, millele komisjon on oma nõusoleku andnud, oleks 24. mai 2000. aasta teise tehnilise hindamise järel väiksem esialgselt hinnatust.

172 Kõigepealt tuleb märkida, et seda kinnitust tuleb lugeda koostoimes teiste samas aruandes sisalduvate väidetega. Audiitorid kinnitasid, et polnud selge, et projekti elluviimiseks tehtud jõupingutused oleksid kooskõlas esialgsete plaanidega. Audiitorid leidsid, et projektijuht ei ole selgelt ära näidanud konkreetsete ülesannete täitmiseks kasutatud ressursse, mistõttu oli keeruline vastavusse panna ülesannete täitmiseks tehtud tegevused ja neile vastavad ressursid. Osutatud kinnituste alusel leidsidki audiitorid, et üldjoontes on ressursse hästi kasutatud. Lisaks märkisid nad aruande järeldustes ja soovitustes, et kuigi töö on tehtud ja ressursid kasutatud, ei ole projektijuht piisaval määral järginud tehtud töö ja kasutatud ressursside jälgimise formaalseid toiminguid, mistõttu oli nende töö raskem, kuna nad pidid mitmel juhul tegema ülesannete mõju ja maksumuse kohta oletusi, kuna need ei olnud dokumenteeritud.

173 Selles kontekstis on GEF-i väide selgelt üldise loomuga, mille toetuseks ei ole konkreetset teavet ning mille tähendus piirdub nentimisega, et tehtud töö ja kasutatud ressursside kohta pole piisavalt infot ja dokumente, mis on süüks pandav projektijuhile.

174 Komisjoni 21. septembri 1999. aasta tehnilise hindamise lõpparuandes esitatud täpsustus ei kujuta käesoleval juhul endast komisjoni lõplikku hinnangut projekti elluviimisel kantud kulude nõuetekohasuse osas. See hinnang anti auditeerimise raames.

175 Lõppkokkuvõttes sõltub projekti elluviimiseks vajalike ja töötatud tundide lõplik kindlaksmääramine GEF-i esitatud tõenditest nendega seonduvate kulude kohta. Kuna GEF-i esitatud dokumente ei peetud piisavaks, et neid saaks käsitleda lepinguga selleks ettenähtud tõenditena, kasutasid audiitorid aruandes näidatud töötundide arvu kindlaksmääramiseks ning projektiga seoses kantud kuludele nõusoleku andmiseks esialgsena lepingus hinnangulisena kindlaksmääratud väärtusi. Nimetatud väärtused ei ole minimaalsed, seega võivad aktsepteeritud kulud pärast komisjoni kontrolli osutuda väiksemaks.

176 Käesoleval juhul on selge, et audiitorid koostasid iga projekti käigus täidetud ülesande tööde nimekirja vastavalt tehnilisele lisale ning leidsid, et teist ja kolmandat ülesannet puudutavad tulemused olid kadunud või lünklikud.

177 Selle uurimise järel vähendati töötundide arvu, mis oli lepingu tehnilises kirjelduses esialgse hinnanguna nende kahe ülesande jaoks kindlaks määratud.

178 Neis tingimustes tuleb seoses teise tehnilise hindamisega öelda, et kuna GEF ei olnud esitanud tõendeid väidetavalt töötatud tundide kohta, toimisid audiitorid kontrolli läbiviimisel nõuetekohaselt, tuginedes lepingu tehnilisele kirjeldusele ning vähendades deklareeritud tundide arvu, viidates täitmata ülesannetele.

179 Seoses 28. juuni 2000. aasta auditeerimise lõpparuandega eksib GEF, kui vaidlustab audiitorite järelduse, mis tugines käibe ja personalikulude suhtarvu — mis on ära toodud auditiaruande projektis ja mida korratakse auditi lõpparuandes — analüüsimisele, et personalikulud, mille kohta oli väljastatud arve, on oluliselt ülehinnatud.

180 Komisjoni 20. märtsi 2000. aasta kirjast nähtub, et audiitorid, leides, et teatud juhtudel on vajalik kulude järgukaupa esitamine, piirdusid sellega, et kontrollisid GEF-i poolt tema enda raamatupidamise alusel esitatud andmetega. Asjaolu, et majandusaastal 1996/1997 oli käive 6,5 miljonit Belgia franki ja personalikulud seejuures 5,5 miljonit franki, ning et majandusaastal 1997/1998 jõuti peaaegu sama käibeni, nimelt 6,2 miljoni frangini 2,3 miljoni frangi suuruste personalikuludega, näitab seda, et personalikulud, mille kohta komisjonile arve esitati, on ülehinnatud. Isegi kui on tõsi, nagu väidab GEF, et arvandmete esitus võis sõltuda sellest, kuidas täpselt kõnealustel perioodidel aruandeid koostati, teadis GEF seda ühtlasi ka finantsaruannete koostamise ajal ning oleks võinud need teisiti esitada. Pealegi, vastuseks Esimese Astme Kohtu selles suhtes esitatud küsimusele möönis GEF kohtuistungil, et tal oli kohustus esitada eespool viidatud andmeid, arvestades vastavalt ajalist muutujat.

181 Järelikult tuleb kõik personalikuludega seotud väited tagasi lükata.

Kulud, mis seonduvad jaotistega „sõidukulud ja päevarahad" ning „muud kulud"

182 GEF väidab, et ta on kõik nimetatud kulud dokumenteerinud ja põhjendanud. See kehtib Datamonitori uuringutega seotud kulude ning raamatupoest ostetud väikevahendite kohta, mille GEF toob välja näitena komisjonipoolse keeldumisega mittenõustumise osas. Seega tuleb iga kõnealuse kulujaotise osas analüüsida, kas GEF on need asjakohaselt tõendanud.

— Teises kuluaruandes esitatud „Sõidukulud ja päevarahad"

183 Auditiaruande projektist ning auditi lõpparuandest, mis on selles punktis analoogne, tuleneb, et GEF oli oma teises kuluaruandes näidanud 261 869 frangi (6450 euro) suuruse summa jaotises „sõidukulud ja päevarahad", mis moodustas osa „koostöövõrgu kulude" jaotisest.

184 Osutatud summa hõlmas 126 871 frangi (3145,05 euro) suurust kulu, mis kujutas endast tasu Datamonitori uuringu eest.

185 Komisjon kvalifitseeris aruandes sõidukuludena märgitud 62 750 frangi suuruse summa uuesti ning viis selle summa jaotisest „muud kulud" jaotisesse „sõidukulud ja päevarahad".

186 64 121 frangi suurune summa, mis seoses teise kuluaruandega tagasi lükati, vastab seega summale, mis on saadud 261 869 suurusest summast järgneva tehingu lahutamise tulemusena, nimelt 261 869 – 126 871 + 62 750, mis annab lõpptulemuseks 64 121.

187 Mis puudutab esiteks Datamonitorile uuringute eest makstud summat (126 871 franki), siis komisjon põhjendas keeldumist sellega, et seda kulutust ei saa sellest jaotisest hüvitada. Osutatud kulu tuleb käsitleda välise tehnilise abi osutamise teenusega seonduva kuluna ning paigutas selle jaotisesse „muud kulud", ning et vastavalt üldtingimuste artikli 13 lõike 3 esimesele punktile oleks komisjon pidanud selle seetõttu eelnevalt heaks kiitma. On selge, et sellist eelnevat hinnangut käesoleval juhul antud ei ole.

188 Selles suhtes tuleb märkida, et kulu kohta väljastatud arve, mis on lisatud hagiavaldusele, ei võimalda aru saada, millisesse jaotisesse see kulu kuulub.

189 Samuti tuleb märkida, et vaidlustades komisjoni eelneva heakskiidu vajalikkust, väitis GEF esialgu vastuseks Esimese Astme Kohtu poolt talle kirjalikult esitatud küsimusele, et Datamonitori uuring kuulub projekti kolmanda ülesande alla ning et sellega seonduvad kulud tuleb paigutada jaotisesse „dokumentatsioon", mille jaoks on tehnilise lisa tabelites 2 ja 5 nähtud ette 11 056 euro suurune kogusumma. Seejärel kinnitas ta kohtuistungil, et selle uuringuga seotud kulud kuuluvad üldtingimuste artikli 13 lõike 4 alla, mille kohaselt loetakse komisjoni nõusolek saaduks, kui ei ole kahe kuu jooksul kirjaliku taotluse saamisest ühtki vastuväidet esitatud.

190 Neid asjaolusid arvestades leiab Esimese Astme Kohus, et GEF ei ole esitanud tõendeid selle kohta, et komisjoni seisukoht on ekslik.

191 Esiteks, Datamonitori uuring, mis telliti 1998. aasta veebruaris 27. märtsi 1998. aasta finantstehnoloogia töötoa ettevalmistamiseks, ei kujuta endast trükiseid, milles tutvustatakse projekti raames tehtavat tööd üldtingimuste artikli 13 lõike 3 kolmanda lõigu tähenduses.

192 Teiseks, isegi kui eeldada, nagu GEF esimest korda alles kohtuistungil väitis, et Datamonitori uuring kuulub üldtingimuste artikli 13 lõikes 4 ette nähtud jaotisesse „olulised erikulud" ning et komisjon ei ole kahe kuu jooksul alates kirjaliku taotluse saamisest vastuväiteid esitanud, ei ole GEF näidanud, et selline taotlus on komisjonile esitatud.

193 Seega ei ole GEF näidanud, et Datamonitori uuringu jaoks tehtud kulutus ei olnud kulutus, mis oli tehtud seoses „muude kulude" jaotisesse kuuluva välise tehnilise abi teenusega. Järelikult keeldus komisjon õigustatult selle kulutusega seonduva summa maksmisest.

194 Teiseks, mis puudutab sõidukulusid, siis GEF piirdub J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas sellega, et esitab küsimuse teises kuluaruandes deklareeritud sõidukulude tagasilükkamise põhjendatuse kohta, kuna nimetaud kulud olid GEF-i väidete kohaselt dokumenteeritud ja põhjendatud ning lepinguga polnud nende suhtes ette nähtud loa taotlemise menetlust eeldusel, et sõideti Euroopa Majandusühenduse piires. Komisjon selgitas oma 20. märtsi 2000. aasta vastuses, et sõidukulusid summas 62 750 franki ei lükatud mitte tagasi, vaid kanti jaotisest „muud kulud" jaotisesse „sõidukulud ja päevarahad". Kirjas ei ole öeldud, et need kulud oleksid tõendamata.

195 GEF möönis kohtuistungil, et kõnealused kulud kanti teise jaotisesse ja et need on talle hüvitatud. Seega on kõnealune väide sisutu.

— Teises kuluaruandes esitatud „muud kulud"

196 Auditiaruande projektist ning auditi lõpparuandest tuleneb, et GEF on „muude kulude" jaotise all deklareerinud 155 006 frangi (3818 euro) suuruse summa.

197 See summa hõlmas 62 750 frangi ulatuses sõidukulusid, mille komisjon kandis jaotisesse „sõidukulud ja päevarahad" (vt eespool punkte 194 ja 195), ning 92 256 frangi ulatuses telefoni- ja internetikulu.

198 Viimati nimetatud summa tagasilükkamisega seoses piirdub GEF J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas sellega, et kinnitab, et „mis puudutab telefoni- ja internetikulusid, siis seda võib üksikasjalikult arutada, kuna FIWG-i lepinguga oli ette nähtud internetiga seotud kulutuste — eelkõige FIWG-i veebileheküljel toimunud operatsioonide — hüvitamine, kuid ajapuudusel ei pea ta vajalikuks seda teemat käsitleda [...]". Vastustes Esimese Astme Kohtu küsimustele leidis GEF, et lepingust ja juhistest tulenevalt oli ta õigustatud nende kulutuste hüvitamist taotlema, kuna tehnilise lisa 2. tabelis viienda ülesande all on internetikuludeks ette nähtud 5500 eurot, ning et selle ülesande eesmärk oligi üksnes veebileheküljе kujundamine ja haldamine. GEF väitis kohtuistungil, et see kulu ei kuulu „üldkulude" jaotisesse, kuna see hõlmab erinevaid kulusid, mis on spetsiifilise iseloomuga ning on seega esitatud tehnilises lisas.

199 Komisjon selgitas oma 20. märtsi 2000. aasta kirjas, et nimetatud kulud lükati tagasi, kuna vastavalt üldtingimuste artikli 13 lõikele 5 kuulusid need jaotisesse „üldkulud".

200 Arvestades, et ühest küljest peab GEF „muude kulude" jaotisesse kuuluvate kulude tagasilükkamist üldiselt ebakorrektseks, nagu märgitud auditiaruande projektis ja korratud auditi lõpparuandes, kuid teisest küljest ei ole ta esitanud ühtki konkreetset argumenti, mis näitaks, milles seisneb komisjoni seisukoha ekslikkus, eriti selles osas, mis puudutab kulude paigutamist jaotisesse „üldkulud", ning et isegi eeldades, et internetikuludega seonduvaid summasid oleks võimalik taotletud summast täpselt välja tuua, oleksid need kulud seotud üksnes projekti viienda ülesandega, tuleb GEF-i selles suhtes esitatud argumendid tagasi lükata.

— Kolmandas kuluaruandes esitatud „muud kulud"

201 Auditiaruande projektist ja auditi lõpparuandest nähtub, et GEF on kolmandas kuluaruandes „muude kulude" jaotise all esitanud 318 034 frangi (7833 euro) suuruse summa.

202 See summa hõlmab 72 221 frangi (1790,31 euro) suurust kulu, mis seondub raamatukauplustest väikevahendite ostmisega ning 245 813 frangi (6093,54 euro) suurust telefoni- ja internetikulu.

203 Raamatukauplustest väikevahendite ostmisega seonduva kulu (72 221 franki) osas on komisjon oma keeldumist põhjendanud sellega, et neil esemetel ei olnud projektiga mitte mingisugust konkreetset seost.

204 Oma kaitsekõnes märgib GEF üksnes seda, et on olemas spetsiaalne „dokumentatsiooni" alla kuuluv kululiik, mida saab hüvitada maksimaalselt kuni 11 056 euro ulatuses ning et nimetatud ostud olid projekti raames ettenähtud ülesannete täitmiseks vajalikud. Pealegi esitas GEF Esimese Astme Kohtule antud vastuste lisas kulude ja projekti vahelise seose näitamiseks kahe krediitkaardi maksetšekid, ühe sularahaarve, krediitkaardi väljavõtted, arved kahest raamatupoest, ühe abonemendi ja kaks lehekülge bibliograafilisi viiteid.

205 Selles suhtes tuleb märkida, et neis dokumentides ei sisaldunud infot, mis võimaldaks näha seost ostetud raamatu või trükise ning projekti vahel. Seega ei ole GEF suutnud tõendada nende kulude vajalikkust ja nende seost projektiga.

206 Telefoni- ja internetikuludega seonduva summa osas (245 813 franki) on komisjoni ning ka GEF-i seisukohad identsed eespool punktides 197–200 esitatud samu kulusid käsitlevate seisukohtadega. Seega tuleb GEF-i argumendid eespool punktis 200 toodud põhjendustel tagasi lükata.

— „Sõidukulud ja päevarahad", millega neljanda perioodi kulude aktsepteerimise kirjas ei nõustutud

207 Mis puudutab kulusid, millega neljanda perioodi kulude heakskiitmise kirjas ei nõustutud, nimelt 3404 euro suurust summat, mis seondub „sõidukulude ja päevarahadega" jaotises „koostöövõrgu kulud" ning 1608 euro suurust summat seonduvalt „muude kulude" jaotisega, siis komisjon on oma keeldumist põhjendanud sellega, et nende kulude tõenduseks ei olnud esitatud arveid.

208 Piisab, kui märkida, et GEF ei ole esitanud nende kuludega seoses mitte mingisuguseid tõendeid, seega pole ta ka näidanud, et komisjon oleks neid kulusid tagasi lükates toiminud vääralt.

209 Seega tuleb see väide tagasi lükata.

2. *Neljas väide, mis tugineb lepinguliste kohustuste heauskse täitmise ja hea halduse põhimõtete rikkumisele*

a) Poolte argumendid

210 GEF väidab esiteks, et komisjoni käitumine näitab, et ta ei ole täitnud oma kohustust täita lepingut heauskselt, rikkudes seega Belgia tsiviilkoodeksi artikli 1134 kolmandat lõiku.

211 GEF väidab, et komisjon teadis esiteks seda, et projekti elluviimiseks hinnangulisena ettenähtud tundide arv kujuneb suuremaks ning et seda tõepoolest ületati, ning teiseks seda, et personalikulude arvutamise alust muudeti esialgse hindamise järel ja ühtlasi enne finantsküsimustiku täitmist, kuid komisjon ei ole selles suhtes kunagi midagi negatiivset öelnud. Seega oli komisjon nõus, et GEF kasutab projekti heaks suuremat arvu töötunde kui oli esialgu märkimisväärselt madalama tunnitariifiga kindlaks määratud. GEF märgib ka seda, et komisjon keeldus auditi lõpparuande koostamise ajal tema märkusi auditiaruande projekti kohta arvesse võtmast. Teise tehnilise hindamise järel koostatud aruande saatmine GEF-i nõukogule 27. oktoobril

2000 takistas tal esitada märkusi selle aruande kohta, mis oli ühtlasi 28. juuni 2000. aasta auditi lõpparuande aluseks. Ka keeldus komisjon korraldamast koosolekut, mida ta oli pärast projekti kulusid puudutava seisukoha muutmist lubanud teha.

212 Seejärel leiab GEF, et kuna komisjon ei teatanud talle mõistliku aja jooksul projektiga seonduvate kulude nõustumise osas oma seisukoha muutusest, on ta rikkunud lepinguliste kohustuste heauskse täitmise põhimõtet ja hea halduse tava. Komisjon teavitas GEF-i oma seisukoha muutmisest 1999. aasta detsembris, st kuus kuud pärast projekti lõpetamist ja kolm kuud pärast tehnilise hindamise lõpparuannet. Esimese kuluaruande esitamisel 1998. aasta märtsis oli GEF komisjonile väitnud, et hinnangulisena kindlaksmääratud töötundide arv kujuneb suuremaks, ning 1998. aasta oktoobris teise kuluaruande esitamisel oli selge, et ettenähtud töötundide arv on ületatud. GEF järeldab sellest, et komisjon ei esitanud talle mõistliku tähtaja jooksul vastuväiteid, kuigi komisjoni hästivarustatud talitused jälgisid projekti elluviimist selle algusest peale.

213 GEF viitab oma seisukoha toetuseks kahele kohtuotsusele, millest üks on Hof van beroep te Brussel'i (Belgia) (Brüsseli apellatsioonikohus) 18. septembri 1991. aasta otsus (R.W., 1991–1992, lk 677) ning teine Hof van beroep te Antwerpen'i (Belgia) (Antverpeni apellatsioonikohus) 5. veebruari 1992. aasta otsus (T.R., 1992, lk 174), millest tuleneb, et hea halduse tava ja lepinguliste kohustuste heauskse täitmise põhimõte eeldavad teavitamiskohustuse puhul mõistlike ajaliste piiride järgimist.

214 Komisjon vaidlustab selle väite põhjendatuse, väites, et asjaolu, et ta viis kooskõlas üldtingimuste artikliga 17 läbi auditi, ei saa pidada esialgse seisukoha muutmiseks.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

215 Esiteks, nagu nähtub eespool punktidest 118–124, ei tähenda asjaolu, et komisjon on GEF-i kuluaruanded teadmiseks võtnud, nende alusel teatavaid makseid teinud ning teinud projekti elluviimise kohta positiivseid märkusi, veel seda, et komisjon oleks aruandes näidatud kulud lõplikult heaks kiitnud.

216 Selles suhtes tuleb märkida, et komisjon järgis oma tegevuses kogu projekti elluviimise aja vältel talle lepingust tulenevaid kohustusi.

217 Teiseks, mis puudutab GEF-i väidet, mille kohaselt komisjon ei arvestanud auditi lõpparuande koostamisel GEF-i märkusi auditiaruande projekti kohta ning J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas sisaldunud märkusi, siis tuleb märkida, et komisjon vastas kõigile viidatud kirjas tõstatatud küsimustele. Komisjon tõi oma 20. märtsi 2000. aasta kirjas välja põhjendused, mille alusel ta leidis, et J. Pirenne'i märkused ei ole põhjendatud.

218 Niisiis tõi komisjon oma 20. märtsi 2000. aasta kirjas välja põhjused, miks GEF ei saa toetuda järgmistele J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas toodud väidetele: esiteks, auditiaruande projektis sisalduvad süüdistused ja väited ei leidnud kinnitust ei auditi ajal ega pärast auditit saadetud Schellingi 9. juuli 1999. aasta kirjas ning olid vastuolus komisjoni poolt projektile antud tagasisidega haldus- ja sisulise järelevalve osas; teiseks, lepingus ette nähtud lepingu alguskuupäev oli üksnes viitelise tähtsusega; kolmandaks, GEF pidas üldtingimuste artikli 13 lõike 1 teises lõigus ettenähtud tööaja arvestuslehti; neljandaks, komisjoni täiendavate tööaja arvestuslehtede tagasilükkamiseks esitatud põhjused, nimelt projekti alguskuupäev ja

infospetsialisti tööajana registreeritud aeg, ei olnud põhjendatud; viiendaks, audiitorite auditiaruande projekti 4. leheküljel esinevas tabelis on käibe ja personalikulude võrdlus ekslik; kuuendaks on eksitud Goldfingeri töötasu väljaarvutamisel. Lõpuks on komisjon ka selgitanud, miks ta esiteks jättis hüvitamata Datamonitori uuringuga seonduvad kulud (126 871 franki), sõidukulud summas 62 750 franki, raamatukauplustest tehtud ostudega seonduvad kulud ning telefoni- ja internetikulud. Teiseks lükkas komisjon tagasi GEF-i argumendid, millega GEF püüdis näidata, et komisjon oli kõik aruandes näidatud kulud heaks kiitnud ning nõustunud nende kasutamisega projekti elluviimise heaks.

219 Nagu ilmneb 20. märtsi 2000. aasta kirjast, siis komisjon ikkagi võttis J. Pirenne'i märkusi arvesse. Asjaolu, et komisjon ei ole auditi lõpparuande koostamisel auditiaruande projektis väljendatud seisukohta sisuliselt muutnud, ei tähenda veel seda, et ta oleks märkused tähelepanuta jätnud, vaid et ta ei pidanud vajalikuks oma seisukohta uue läbivaatamise järel muuta.

220 Kolmandaks, mis puudutab seda, et väidetavalt ei saanud GEF teise tehnilise hindamise aruande kohta märkusi esitada, kuna talle saadeti see alles 27. oktoobril 2000, siis tuleb kõigepealt rõhutada, et see aruanne kujutab endast audiitorite ja Goldfingeri 24. mai 2000. aasta koosoleku protokolli, ning selle koosoleku käigus esitas Goldfinger ülevaate projekti arengust ning talle tehti ettepanek vastata küsimustele kahel sel eesmärgil kokkukutsutud koosolekul.

221 Nagu eespool punktidest 162 ja 163 nähtub, suutis GEF koosolekul, kus toimus nimetatud hindamine, esitada oma seisukohti hindamises käsitlevate küsimuste kohta. GEF ei eita, et see nii oli.

222 Järgmiseks tuleb märkida, et auditi lõpparuanne kordab suures osas audiitorite auditiaruande projektis juba esitatud järeldusi, mille kohta on GEF juba arvamust avaldanud. Ainuke erinevus neis kahes aruandes tehtud arvutuste vahel seisneb selles, et pärast teist tehnilist hindamist muudeti arvessevõetavate tundide arvu. Muutmine toimus teise tehnilise hindamise alusel ning tulenes sellest, et komisjon vähendas teise ja kolmanda ülesande täitmiseks hinnangulisena kindlaksmääratud töötundide arvu. Isegi kui nõustuda, et GEF ei saanud viimati nimetatud küsimuses teise tehnilise hindamise käigus seisukohta võtta, ei ole ta esitanud Esimese Astme Kohtule mitte mingisuguseid tõendeid selle kohta, et selline muutmine oli väär.

223 Lõpetuseks tuleb märkida, et nagu nähtub teise tehnilise hindamise läbiviimise menetluse ja selle tulemuse suhtes eespool punktides 159–178 antud hinnangust, ei ole GEF-i vastuväited hindamise kohta põhjendatud.

224 Lõpuks ei saa komisjoni süüdistada selles, et ta ei korraldanud enne auditi lõpparuande lõplikku sõnastamist GEF-i osalusel koosolekut.

225 GEF taotles 21. detsembri 2000. aasta kirjas komisjonilt koosoleku korraldamist eesmärgiga arutada esiteks projekti maksumuse kindlaksmääramise meetodit, teiseks teise tehnilise hindamise läbiviimise menetlust ja hindamisaruande sisu, kolmandaks auditi lõpparuannet ja selle koostamise viisi, ning viimase asjana põhjusi, miks oli GEF veendunud, et ta toimis lepinguga kooskõlas olevalt, arvestades ka komisjoni käitumist kogu projekti elluviimise aja vältel.

226 GEF kordas seda taotlust 21. veebruaril ja 26. juulil 2001 komisjonile saadetud kirjas.

227 Tuleb rõhutada, et esiteks ei kohusta ükski lepingu säte komisjoni selliseid koosolekuid pidama.

228 Teiseks, kuigi komisjon teatas 2. veebruari 2001. aasta kirjaga GEF-le esiteks seda, et OLAF oli alustanud FIWG-i suhtes uurimist, ning teiseks seda, et koosolek peetakse viimatinimetatu osavõtul eesmärgiga analüüsida ja arutada auditi lõpparuandest tulenevaid küsimusi ning GEF-i 21. detsembri 2000. aasta kirjas mainitud probleeme osas, milles need on seotud komisjoni poolt läbiviidava uurimisega.

229 Sellegipoolest tuleneb kõigist eespool toodud põhjustest, et nagu komisjon märgib, olid tal olemas kogu GEF-i edastatud teave ja märkused, mis puudutasid eespool viidatud kirjades tõstatatud küsimusi ja millele komisjon oli juba vastanud, ning et GEF oli audiitorite järelduste üle võimeline arutama teise tehnilise hindamise käigus, ilma et oleks olnud vajadust korraldada koosolekut.

230 GEF lisab, et kuna komisjon edastas talle oma seisukoha töötundide arvu osas 1999. aasta detsembris, st kuus kuud pärast projekti lõpetamist ja kolm kuud pärast tehnilise hindamise lõpparuannet, ei ole ta kinni pidanud mõistlikust tähtajast.

231 Selles suhtes piisab, kui märkida — nagu eespool ka juba konstateeritud —, et komisjonil on vastavalt üldtingimuste artiklile 17 õigus läbi viia auditeerimisi kahe aasta jooksul viimase komisjonile kohustusliku makse tegemisest või projekti lõpetamisest. Auditiaruande projekt ja auditi lõpparuanne, mis saadeti GEF-le

vastavalt 21. detsembril 1999 ja 18. juulil 2000, mahuvad täpselt üldsätete artiklis 17 ettenähtud kaheaastase perioodi sisse.

232 Neil asjaoludel ei saa neljandat väidet lugeda vastuvõetavaks.

3. *Teine väide, mis tugineb õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele*

a) Poolte argumendid

233 GEF leiab, et komisjoni käitumise põhjal tekkis tal õiguspärane ootus selles suhtes, et tema kulude ja töötundide deklareerimise viis on lepinguga kooskõlas, et seni tehtud maksed on põhjendatud ning seega on ta täitnud kõik tingimused, mis on vajalikud taotletud summa ülejäänud osa saamiseks.

234 GEF viitab selles osas varasematele komisjoniga sõlmitud lepingutele, mille juures oli ta esitanud üldise projekti jaoks kasutatavate tööpäevade arvu ning komisjon oli palju kordi kinnitanud, et selline toimimisviis on piisav.

235 Käesoleval juhul väidab GEF, et ta on kõik vajalikud vormid nõutud viisil täitnud, näidates konkreetselt ühel neist üksikasjalikult ära töötundide arvu ja tunnitasumäära.

236 Veelgi enam, kõiki GEF-i esitatud kuluaruandeid kontrolliti paljudes komisjoni talitustes ning kunagi ei olnud komisjon enne asjakohase makse tegemist nõudnud GEF-lt projekti jaoks kasutatud aja kohta täiendava info esitamist. Isegi kui komisjonile oli vastavalt esimese ja teise kuluaruande esitamise ajal selge, et töötundide arv kujuneb suuremaks või ongi juba ületatud, oli komisjon sellele vaatamata asjakohase makse teinud. Pealegi ei ole projekti suhtes kunagi kohaldatud „punase tule" haldusmenetlust, st menetlust, mida komisjon kohaldab probleemsete projektide suhtes. Vastupidi, projekti elluviimise ajal esitas komisjon GEF-le projektiga seoses vaid positiivseid tähelepanekuid. Seega ei võinud ta arvata, et komisjoni seisukoht projekti elluviimise osas, st selgesõnaline heakskiit, võiks kardinaalselt muutuda.

237 Komisjon vaidleb GEF-i väidetele vastu ja kinnitab, et ta on toiminud täielikult lepingu tingimustele vastavalt.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

238 Selles suhtes tuleb märkida, et see väide on põhjendamatu, kuna esimese ja neljanda väite analüüsimisel jõuti järeldusele, et komisjon on toiminud lepingu tingimustele vastavalt ning kooskõlas lepinguliste kohustuste heauskse täitmise põhimõtte ja hea halduse tavaga.

239 Seda järeldust ei mõjuta asjaolu, et komisjon ei ole eelnevate GEF-ga sõlmitud lepingute raames viinud läbi kontrollimisi kõnealuste projektide jaoks kasutatud töötundide arvu kindlaksmääramiseks. See, et komisjon on nende lepingute puhul kõigega nõustunud, ei mõjuta tema õigust viia käesolevas asjas kooskõlas lepingu sätetega läbi vajalikuks peetavaid kontrollimisi.

240 Seega ei saa seda väidet pidada vastuvõetavaks.

4. *Kolmas väide, mis tugineb kaitseõigusest kinnipidamise põhimõtte rikkumisele*

a) Poolte argumendid

241 GEF leiab, et komisjon ei ole järginud kaitseõigusest kinnipidamise põhimõtet.

242 Esiteks süüdistab ta komisjoni selles, et komisjon saatis teise tehnilise hindamise aruande talle alles 27. oktoobril 2000, mis takistas tal selle kohta õigeaegselt märkusi esitada ning arutada komisjoniga aruandes toodud järeldusi, mis olid pealegi tehnilise hindamise lõpparuandes toodud järeldustega vastuolus. Seega ei ole auditi lõpparuandes, mis tugineb suures osas auditiaruande projektile ja teise tehnilise hindamise aruandele, arvesse võetud GEF-i viimati nimetatud aruande kohta esitatud märkusi ega ka GEF-i ja J. Pirenne'i 31. jaanuari 2000. aasta kirjas sisalduvaid märkusi, mis puudutavad auditiaruande projekti. GEF järeldab sellest, et kuna kaalul on isiklikud huvid, oleks asjaomastel isikutel pidanud olema võimalik enne auditiaruande lõplikku vormistamist oma seisukoht teatavaks teha.

243 Teiseks heidab GEF komisjonile ette seda, et viimane ei korraldanud enne auditiaruande lõplikku sõnastamist tema osavõtul toimuvat koosolekut vaatamata GEF-i korduvatele asjakohastele taotlustele ja komisjoni ametlikule lubadusele selline koosolek läbi viia. Kohtuistungil täpsustas GEF, et ta soovis sellel koosolekul arutada probleemi, mis tulenes sellest, et komisjon oli täiendavad tööaja arvestuslehed tagasi lükanud.

244 Komisjon on GEF-i väidete põhjendatuse vaidlustanud.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

245 Selles suhtes tuleb lihtsalt märkida, et see väide on põhjendamatu, kuna neljanda väite analüüsimise hindamisel jõuti järeldusele, et komisjon ei ole lepinguliste kohustuste heauskse täitmise põhimõtet ja hea halduse tava rikkunud (vt eespool punkte 215–229).

246 Seega ei saa seda väidet pidada vastuvõetavaks.

247 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb hageja nõuded jätta rahuldamata.

B — *Komisjoni vastuhagi*

1. *Poolte argumendid*

248 Komisjon nõuab üldtingimuste artikli 16 lõike 3 alusel, et talle tagastataks 273 516 euro suurune summa, st summa, mis kujutab endast GEF-le tegelikult

tehtud ülekannete kogussumma, st 396 000 euro, ning komisjoni heaks kiidetud kulude, st 122 484 euro, vahet.

249 GEF väidab vastuses, et komisjoni esitatud vastuhagi ei ole põhjendatud.

2. *Esimese Astme Kohtu hinnang*

250 Selles suhtes tuleb üksnes märkida, et toimikust nähtub, et komisjon on GEF-le maksnud kokku 396 000 eurot ning nagu eeltoodust tuleneb, on komisjon pärast finantsauditit projekti heaks kasutatud kuludena õigustatult heaks kiitnud 122 484 euro suuruse summa. Seega on komisjonil üldtingimuste artikli 16 lõike 3 kohaselt õigus GEF-lt enamsaadud 273 516 eurot tagasi nõuda.

251 Viivise maksmise taotluse osas tuleb märkida, et GEF-le väljastatud deebetarves on komisjon märkinud, et summa tuleb ära maksta 31. augustiks 2001 ning et pärast seda kuupäeva tuleb maksta intressi Euroopa Keskpanga poolt tema refinantseerimisoperatsioonide suhtes augustis 2001 kohaldatava määra alusel eurodes, millele on juurde arvestatud 1,5 punkti.

252 Sellegipoolest tuleb märkida, et kuigi lepingus on teatud juhtudeks ette nähtud Euroopa Rahainstituudi kinnitatud määra kohaldamine (üldtingimuste artikli 5 lõike 3 kolmas lõik ja artikli 16 lõige 1), ei ole käesoleva juhtumi puhuks kokkuleppelist määra ette nähtud.

253 Kuna viivise suhtes kokkulepe puudub ning arvestades, et lepingu suhtes kehtib Belgia õigus, tuleb kohaldada Belgia tsiviilkoodeksi artiklit 1153, mille kohaselt:

„Juhul kui kohustus piirdub teatava summa maksmisega, kohaldatakse hilinenud täitmise juhtudel üksnes seadusjärgset viivisemäära, välja arvatud seadusega ettenähtud erandid. Seda tuleb tasuda ilma, et kreeditor peaks kahju tekkimist põhjendama. Viivist tuleb maksta alates maksmise korralduse kuupäevast, välja arvatud juhul, kui seadusest tulenevalt kohaldatakse seda automaatselt. [...]"

254 Kuna komisjon saatis GEF-le ametliku teate, on tal õigus nõuda Belgia seaduslikule viivisemäärale vastava viivise tasumist alates 1. septembrist 2001.

255 Seega tuleb komisjoni vastuhagi rahuldada. Järelikult tuleb GEF-d vastavalt kostja nõuetele kohustada maksma komisjonile 273 516 euro suurune summa, millele on juurde arvestatud viivis Belgias kohaldatava seadusliku aastamäära alusel alates 1. septembrist 2001 kuni võla täieliku tasumiseni.

Kohtukulud

256 Vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna GEF on kohtuvaidluse kaotanud, mõistetakse kohtukulud vastavalt komisjoni taotlusele temalt välja.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Jätta rahuldamata hageja taotlus 40 693 euro suuruse summa hüvitamiseks ning 273 516 euro kohta kreeditarve väljastamiseks.**

2. **Toetada komisjoni vastuhagi ning seega kohustada hagejat maksma komisjonile 273 516 euro suurune summa, millele on juurde arvestatud viivis Belgias kohaldatava seadusliku aastamäära alusel alates 1. septembrist 2001 kuni võla täieliku tasumiseni.**

3. **Mõista kohtukulud välja hagejalt.**

Vesterdorf Jaeger Mengozzi

Martins Ribeiro Dehousse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. märtsil 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär

H. Jung

Koja esimees

B. Vesterdorf

Sisukord

Vaidlusalune leping ..... II - 838

Vaidluse aluseks olevad asjaolud ..... II - 845

A — Esimene kuluaruanne, mis esitati ajavahemiku 4. juuli 1997 kuni 3. jaanuar 1998 kohta ..... II - 846

B — Teine kuluaruanne, mis esitati ajavahemiku 4. jaanuar 1998 kuni 3. juuli 1998 kohta ..... II - 847

C — Kolmas kuluaruanne, mis esitati ajavahemiku 4. juuli 1998 kuni 3. jaanuar 1999 kohta ..... II - 847

D — Finantsaudit ..... II - 848

E — Neljas kuluaruanne, mis esitati ajavahemiku 4. jaanuar 1999 kuni 3. juuli 1999 kohta ..... II - 854

F — Komisjoni esitatud tagasimaksetaotlus: 11. juuli 2001. aasta deebetarve ..... II - 855

Menetlus ..... II - 857

Poolte nõuded ..... II - 858

Esimese Astme Kohtu pädevus ..... II - 860

Põhiküsimus ..... II - 861

A — Hageja taotlus, et komisjonilt mõistetaks välja esiteks 40 693 euro suurune summa ning teiseks kohustataks teda väljastama kreeditarve 273 516 euro kohta II - 861

1. Esimene väide, mis tugineb lepingu rikkumisele ..... II - 862

a) Poolte argumendid ..... II - 862

b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 870

Esialgsed märkused ..... II - 870

„Personalikulud" ..... II - 873

— Komisjonipoolne nõustumine esialgselt lepingus sätestatud töötundide arvu suurendamise ja palgamäära kohandamisega . II - 874

— Projekti jaoks panustatud töötundide tõendamine ..... II - 880

— Audiitorite väidetavad valearvestused seoses teise tehnilise hindamise aruandes ja auditi lõpparuandes märgitud töötundide ja personalikuludega ..... II - 885

Kulud, mis seonduvad jaotistega „sõidukulud ja päevarahad" ning „muud kulud" ..... II - 891

— Teises kuluaruandes esitatud „Sõidukulud ja päevarahad" .... II - 891

— Teises kuluaruandes esitatud „muud kulud" ..... II - 894

— Kolmandas kuluaruandes esitatud „muud kulud" ..... II - 895

— „Sõidukulud ja päevarahad", millega neljanda perioodi kulude aktsepteerimise kirjas ei nõustutud ..... II - 896

2. Neljas väide, mis tugineb lepinguliste kohustuste heauskse täitmise ja hea halduse põhimõtete rikkumisele ..... II - 897

a) Poolte argumendid ..... II - 897

b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 899

3. Teine väide, mis tugineb õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele II - 903

a) Poolte argumendid ..... II - 903

b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 904

4. Kolmas väide, mis tugineb kaitseõigusest kinnipidamise põhimõtte rikkumisele ..... II - 905

a) Poolte argumendid ..... II - 905

b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 906

B — Komisjoni vastuhagi ..... II - 906

1. Poolte argumendid ..... II - 906

2. Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 907

Kohtukulud ..... II - 908